

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชน
เป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

A STUDY OF COMMUNITY - BASED EDUCATION MANAGEMENT
ON LOCAL HISTORY FOR PRATHOMSUKSA 4 STUDENTS
IN WAT BOT SCHOOL, SINGBURI PROVINCE

ชนภัทท์ อินทวารี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชน
เป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

ชนภัทช์ อินทวาริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้
ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

A Study of Community-based Education Management on Local
History for Prathomsuksa 4 Students in Wat Bot School,
Singburi Province

ชื่อ - นามสกุล

นายชนภัทร์ อินทวารี

สาขาวิชา

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ธัญญภรณ์ เลาหะเพ็ญแสง, ค.ศ.

ปีการศึกษา

2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์สรนิน เจิมไชสง, ค.ศ.)

 ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์โกศล มีคุณ, กศ.ค.)

 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ค.)

 ..... กรรมการ
(อาจารย์ธัญญภรณ์ เลาหะเพ็ญแสง, ค.ศ.)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

 ..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ค.)

วันที่ 25 เดือน เมษายน พ.ศ. 2559

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี
ชื่อ – นามสกุล	นายชนภัทร์ อินทวาริ
สาขาวิชา	การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์รัชฎญภรณ์ เลาหะเพ็ญแสง, ค.ศ.
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี และ 2) ศึกษาผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี 3 ห้อง จำนวน 113 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม 1 ห้อง จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 ข้อ โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 0.6-1.0 ค่าความยากง่าย 0.20-0.89 และค่าอำนาจจำแนก 0.21-0.58 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จำนวน 5 แผน มีองค์ประกอบดังนี้ สารการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยมีวิธีจัดการเรียนรู้ คือ การทัศนศึกษาในสถานที่จริง การอภิปรายกลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่น การสร้างแผนผังความคิด ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

Thesis Title	A Study of Community-Based Education Management on Local History for Prathomsuksa 4 Students in Wat Bot School, Singburi Province
Name - Surname	Mr. Chanapat Intawaree
Program	Research and Curriculum Development
Thesis Advisor	Miss Thanyaporn Laohapengseang, Ph.D.
Academic year	2015

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) develop a community-based education management plan on local history for prathomsuksa 4 students in Wat Bot School, Singburi province, and 2) examine the performance and efficiency of the developed plan.

The population of this study was 113 prathomsuksa students in Wat Bot School, Singburi province. The sample was selected based on cluster sampling; there were 37 students per a classroom. The research instruments were of 12 - item quality assessment for community-based education management plan, with 0.6 - 1.0 content validity, and a 20 - item achievement test, with 0.6 - 1.0 content validity, .20 -. 0.89 difficulty, and 0.21 – 0.58 discriminative validity. Data were analyzed by statistics including mean, standard deviation and dependent sample t-test.

The results of this research showed that the community-based education management plan on local history consisted of five plans: learning content, learning purpose, course content, learning activities, and measurement and evaluation. The approaches to education management were field study, group discussions, interviews with relevant local, and creating a mind maps. The experiment results showed that the sample had a higher post-test score than pre-test score with statistical significance level of .01.

Keywords: education management plan, local history, community-based education management

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความอนุเคราะห์ของ ดร.ธัญญกรณ์ เลหาหะเพ็ญแสง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ทำการศึกษาวิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ศรัณย์ ว่องไว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.โกศล มีคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผศ.ดร.สุทธิพร บุญส่ง ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นกรรมการสอบในครั้งนี้ และกรุณาช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ และมอบความดีทั้งหมดนี้ให้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง เพื่อน และคณะครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้การสนับสนุน และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้สามารถนำมาใช้ในการวิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่สนใจ หากวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ขาดตกบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ประการใด ผู้วิจัยขอกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ชนภัทท์ อินทาวรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(9)
บทที่ 1 บทนำ.....	10
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	11
1.2 คำถามของการวิจัย.....	14
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	14
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	15
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	15
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	15
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	16
1.8 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	16
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
2.1 การจัดการศึกษาท้องถิ่น.....	18
2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน.....	19
2.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน.....	23
2.4 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น.....	25
2.5 ประวัติศาสตร์ของค่ายบางระจัน.....	28
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
3.2 แบบแผนการทดลอง.....	33
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.1 ผลการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	40
4.2 ผลการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน.....	43
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	44
5.1 สรุปผล.....	44
5.2 อภิปรายผล.....	45
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	46
บรรณานุกรม.....	48
ภาคผนวก.....	53
ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	54
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์.....	56
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	108
ประวัติผู้เขียน.....	112

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง.....	33
ตารางที่ 4.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน.....	42
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนวัด โบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี.....	43

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	15

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการรวบรวมองค์ความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสารต่างๆ มาพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ได้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2548) โดยการจัดการความรู้เป็นการดำเนินการอย่างน้อย 6 ประการต่อความรู้ ได้แก่ 1) การกำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือกิจกรรมของกลุ่มหรือองค์กร 2) การเสาะหาความรู้ที่ต้องการ 3) การปรับปรุง ดัดแปลง หรือสร้างความรู้บางส่วนให้เหมาะต่อการใช้งานของตน 4) การประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจการงานของตน 5) การนำประสบการณ์จากการทำงาน และการประยุกต์ใช้ความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสกัด “ขุมความรู้” ออกมาบันทึกไว้ 6) การจัดบันทึก “ขุมความรู้” และ “แก่นความรู้” สำหรับไว้ใช้งาน และปรับปรุงเป็นชุดความรู้ที่ครบถ้วน ลุ่มลึก และเชื่อมโยงมากขึ้น เหมาะต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น โดยรวมแล้วเรียกวิธีการทั้ง 6 ประการนี้คือ การบูรณาการ

ต่อมาประวัติศาสตร์จึงได้บูรณาการเข้ากับชุมชน จึงเรียกว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทำให้เห็นรากเหง้าของตนเอง เพื่อให้เกิดจิตสำนึกเห็นคุณค่า ความภูมิใจ ศักดิ์ศรีของตนเองและมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือชุมชนที่ตนอยู่ ซึ่งเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ยิ่งในยุคปัจจุบันที่เป็นโลกาภิวัตน์ ข้อมูลข่าวสารมากมาย เรามีโอกาสได้อ่าน ได้ฟังเรื่องราวประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ ของคนอื่นมากมาย ซึ่งทำให้มีโอกาที่จะไปหยิบคว้าความคิดริเริ่มของคนต่างที่ต่างถิ่นมาใช้ในบ้านเรายังมีมากขึ้น (สีลาภรณ์ บัวสาย, 2552) โดยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นต่างจากประวัติศาสตร์ชาติตรงที่เรื่องราวที่ศึกษาเป็นเรื่องในท้องถิ่น เป็นเหตุการณ์ที่เคยเกิดจริงมีพยานหลักฐานให้เห็นหรือพูดคุยกันได้ กระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแบบนี้จะทำให้เห็นตัวละคร และทำให้เด็กและคนในชุมชนเห็นว่าตนเองหรือบรรพบุรุษตน มีอยู่ในประวัติศาสตร์ของไทย บรรพบุรุษเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างบ้านเมือง และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนนั้นๆ จึงมีผลในการเปลี่ยนแปลงทั้งการเรียนรู้ จิตสำนึก ความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่นหรือชุมชน และนี่เองคือ พลังที่จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถเลือกทิศทางเดินไปสู่อนาคตของตนเองได้

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ที่กล่าวมานับเป็นสิ่งที่ต้องค้นหา เพราะไม่ใช่เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้ โดยประวัติศาสตร์ชาติ แต่เป็นประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตและใกล้ชิด

กับผู้คนจำนวนมาก จึงเป็นประวัติศาสตร์ที่เต็มไปด้วยการต่อสู้ จินตนาการ และมีลมหายใจ จากอดีตสู่ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อหล่อเลี้ยงจิตวิญญาณให้ผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี มั่นคงเพียงพอที่จะเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังมาถึง จึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริม ทั้งในส่วนของรัฐบาล และเอกชน ที่เริ่มเข้าใจถึงความจำเป็นของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนั้นๆ มากขึ้น (ยงยุทธชูแวน, 2551) อย่างไรก็ตามการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จะต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เสียใหม่ แล้วควรเลิกศึกษาประวัติศาสตร์เพื่อความสามัคคี หรือเพื่อความมั่นคงเสียที เพราะประวัติศาสตร์แบบดังกล่าวเป็นอุปสรรคมากต่อการพัฒนาประชาชนให้รู้จักคิด และมีปัญญาเพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเกียรติของตนเองที่บรรพบุรุษสร้างมาให้ เพื่อเข้าร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์สังคมไปด้วยกันอย่างเท่าเทียมกัน

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คือ เครื่องมือหนึ่งที่ทำให้คนเห็นรากเหง้าของตนเอง เกิดสำนึก ความเห็นคุณค่า ความภูมิใจ และศักดิ์ศรีของสิ่งที่ตนเองมีอยู่ที่เป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษในท้องถิ่น ความภาคภูมิใจนี้ทำให้คนเรามีความเชื่อมั่นในตัวเองว่ามีของดีอยู่ ยั่งยืนยุคปัจจุบันที่เป็นโลกาภิวัตน์ ข้อมูลข่าวสารท่วมท้น เราจะมีโอกาสได้อ่าน ได้ฟังเรื่องราวประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งทำให้โอกาสที่จะไปหยิบไปคว้าความรู้ริเริ่มของคนต่างชาติ เอามาใช้ในบ้านเราก็อ้างมีมาก และยิ่งไปกว่านั้น การสืบค้นรากเหง้าของตนเองยังนำมาซึ่งความรู้ว่าเรามีของดีอะไรที่นำมาสร้างคุณค่า และมูลค่าได้ ซึ่งโครงการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โครงการหนึ่งที่ทำในเขตเมืองเชียงใหม่ เมื่อปี 2546 ในชุมชนวัวลาย จึงเป็นชุมชนไทยลื้อ ที่มีภูมิปัญญาในการทำเครื่องเงิน ซึ่งการวิจัยของคนในชุมชนที่ร่วมกันสืบค้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตน ได้มีผลไปปลูกพลัง และความภาคภูมิใจถึงความยิ่งใหญ่ จนชุมชนได้ประสานกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนให้ช่วยสนับสนุนการศึกษาทำเครื่องเงิน ทำให้วิสาหกิจเครื่องเงินวัวลายกลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาใหม่ (สีลาภรณ์ บัวสาย, 2552)

ในปัจจุบันการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนลงจะทำได้ยาก ด้วยบริบทที่แตกต่างและปัจจัยที่ต่างกัน ซึ่งการที่จะทำให้ประวัติศาสตร์มีความสำคัญได้นั้น เราจึงควรส่งเสริมตั้งแต่ในวัยเด็ก จึงเกิดรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน และน่าจะเป็นการแก้ปัญหาที่ดีอีกทางหนึ่ง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องหันหน้าเข้าหาชุมชนจะดีกว่า ซึ่งวิธีนี้สามารถทำได้ง่ายกว่า เพราะโดยปกติแล้วชุมชนจะมีความคาดหวังกับสถานศึกษามากกว่าที่จะให้ศึกษาจากชุมชน เพราะสถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ และมีข้อมูลทางวิชาการมากกว่าชุมชน ทั้งเอกสารและทรัพยากรบุคคลสำหรับใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งหากเอาความรู้จากสถาบันเข้าหาชุมชน จะเป็นการช่วยเหลือชุมชนก่อนที่จะให้ชุมชนยื่นมือมาหาเรานั้นจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังงานวิจัยของ สุภัทรา อักกะมานัง (2554) ที่นำเอารูปแบบการวิจัยไปใช้แล้วมี

การร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับผู้วิจัย โดยเฉพาะเทคนิคการวิจัยโดยการมีส่วนร่วม หรือการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research- PAR) เพื่อให้ชุมชนได้เล็งเห็นว่าโรงเรียนมีความสนใจพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง

การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิธีหนึ่งสามารถทำได้โดยการจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีมานานแล้ว ด้วยรูปแบบที่คุ้นเคย คือ การจัดการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่าง บ้าน-วัด-โรงเรียน หรือที่เรียกย่อๆ ว่า บวร (ประเวศ วะสี, 2555) ผลการจัดการเรียนรู้โดยความร่วมมือขององค์กรหลักทั้งสามของชุมชน มีข้อดีอยู่บ้าง โดยเฉพาะการตอบสนองความต้องการในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน และทรัพยากรเพื่อนำมาพัฒนา ซึ่ง ประเวศ วะสี (2555) เห็นว่าการจัดการศึกษาโดยทั่วไปไม่เอาความจริงในสังคม การเป็นอยู่ร่วมกันเป็นหลัก เอาเนื้อหาวิชาเป็นหลัก จึงทำให้การศึกษาอยู่นอกสังคม ดังนั้น จึงควรจัดการศึกษาโดยการสร้างสังคม ความรู้และสังคมภูมิปัญญา ให้เป็นแนวทางสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ (กล้า ทองขาว, 2556) ด้วยการอาศัยรากฐานของสังคม และบูรณาการ โดยใช้ชุมชนของตนเองเป็นหลักเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

จากความสำคัญในการสร้างสังคมความรู้และสังคมภูมิปัญญา สามารถศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ดังพบจากงานวิจัยของ บุญเรียง ขจรศิลป์ (2553) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิชาท้องถิ่นของเรา เรื่อง “วัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนนาโค” โดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน ซึ่งมีข้อสรุปดังนี้ กระบวนการจัดหลักสูตรท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการเลี้ยง ไก่ชนที่ได้พัฒนาขึ้นมาสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความสนใจของผู้เรียน ชุมชน และทรัพยากรท้องถิ่น การจัดการเรียนรู้แบบนี้ ควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และรักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และงานวิจัยของ ประภาพรรณ อุ๋นอบ (2556) โครงการวิจัยเรื่อง การจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยมีชุมชนเป็นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : การจัดการอุทกภัยในปี 2554 ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีหลักให้มีหลักสูตรการจัดการภัยพิบัติโดยมีชุมชนเป็นฐาน เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนต่างๆ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกมากมายที่เป็นหลักสูตรที่สร้างมาจากรากฐานของชุมชนที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ใกล้ชิดกับผู้คน จึงเป็นประวัติศาสตร์ที่เต็มไปด้วยความภูมิใจของคนที่อยู่ในชุมชน จากอดีตสู่ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อส่งเสริมจิตวิญญาณให้คนในท้องถิ่นหรือชุมชน อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มั่นคง พอที่จะแก้ไขปัญหาก็ จึงจำเป็นต้องได้รับการ

ส่งเสริมจากรัฐบาล และเอกชน ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติ โดยใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นสื่อกลาง และได้้นำการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างภูมิปัญญาและสังคมการเรียนรู้ในชุมชน ทำให้เกิดความเข้าใจประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยการใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ ดังพบได้จากงานวิจัยของ อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2544) ที่ให้ความสำคัญเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน คือ การศึกษาที่ผู้คนในชาติขึ้นอยู่กับพื้นที่ รัฐชาติทั้งหมด หรือพื้นที่อื่นที่สร้างได้เอง โดยการแสวงหาผ่านการศึกษาทางประวัติศาสตร์ ว่าในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาในสังคมไทยพวกเขายืนอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ใช่ของรัฐชาติตรงไหนบ้าง มีบางพื้นที่ที่อยู่นอกรัฐชาติ พื้นที่เหล่านี้คือพื้นที่ของความเป็นคน เพราะพื้นที่ของรัฐชาติคือ พื้นที่ของการเป็นประชากร ทุกคนไม่ต้องการเป็นราษฎรธรรมดา แต่อยากมีความเป็นมนุษย์มากขึ้น โดยการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ช่วยให้คนเหล่านั้นรู้ความเคลื่อนไหวของประวัติศาสตร์

แต่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมีการกระจายกันอยู่ทั่วประเทศไม่สามารถเปิดเผย เพื่อแสดงบทบาทแห่งการรับใช้ชุมชนหรือประเทศชาติออกมาได้ (วิทยา เกษรพรหม, 2559) ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเป็นการสร้างสังคมภูมิปัญญาที่รักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนได้ต่อไป ทั้งยังเป็นการปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึกรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นโดยผ่านการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ อันทำให้เข้าใจชุมชนและพัฒนาท้องถิ่นต่อไปได้อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงรากฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้มีผู้ศึกษาและทำวิจัย ดังเช่นงานวิจัยของ สุภัทรา อักกะมานัง (2554) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น ที่กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ออกมาเพื่อทำให้ชุมชนมีส่วนร่วม จึงส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในชุมชนของตนเอง เพื่อให้มีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และรากเหง้าของชุมชนอยู่ต่อไป และงานวิจัยของ ดิษยุทธิ์ บัวจุม (2556) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างความสนใจและทักษะในอาชีพท้องถิ่นของนักเรียน โรงเรียนบ้านพะเนงวิทยา การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี โดยทักษะในอาชีพในท้องถิ่นที่เป็นรากฐานในการศึกษาการเรียนการสอนในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประโยชน์ต่อผู้ศึกษาและชุมชน จะเห็นได้ว่างานวิจัยทั้งสองเรื่องเป็นการศึกษาประเด็นของท้องถิ่น ทั้งในเรื่องทักษะอาชีพและการอนุรักษ์ท้องถิ่นโดยการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ดังนั้น ในเรื่องของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงน่าจะมีความเหมาะสมที่จะในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

จังหวัดสิงห์บุรี เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ คือ วีรกรรมชาวบ้านบางระจัน ที่เกิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา นับเป็นวีรกรรมที่แสดงความกล้าหาญ ความสามัคคี และความรักชาติของชุมชนหมู่บ้านเล็กๆ และเป็นเพียงชาวบ้านธรรมดา แต่ได้รวมพลังความกล้าหาญในการต่อสู้กับพม่าเพื่อป้องกันบ้านเมือง ทั้งที่มีอาวุธเพียงน้อยนิด จึงเป็นที่มาของการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ในหัวข้อค่ายบางระจัน เพื่อให้ผู้ที่เรียนรู้มีความรักในถิ่นฐาน รากเหง้า จนไปถึงประเพณีและความเป็นอยู่ในสมัยก่อน จึงควรศึกษาเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรศึกษาการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งการที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรักท้องถิ่น ความภูมิใจ และไม่ลืมรากเหง้าของตนเอง รวมทั้งเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง โดยคาดว่า การจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี จะช่วยลดปัญหา และข้อจำกัดของการเรียนรู้รูปแบบเดิม ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ มีแนวโน้มจะกลายเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน และอนาคต

1.2 คำถามของการวิจัย

1.2.1 การจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี ควรมีลักษณะของกิจกรรมอย่างไร มีเนื้อหาสาระอย่างไร มีแนวทางการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

1.2.2 ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

1.3.2 เพื่อศึกษาผลการใช้แผนในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 3 ห้อง จำนวน 113 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม จำนวน 1 ห้องๆ ละ 37 คน

1.5.2 ด้านตัวแปรที่ศึกษา

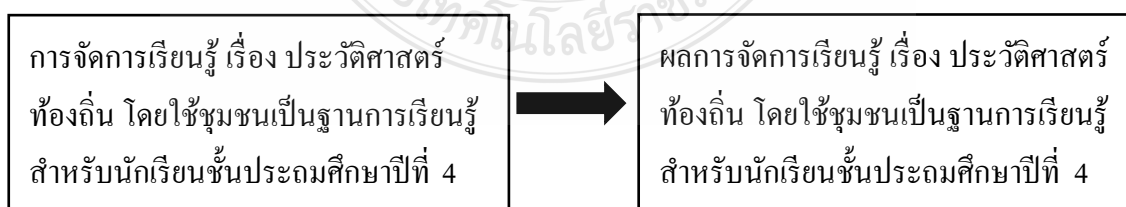
1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ หัวข้อค่ายบางระจัน

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ หัวข้อค่ายบางระจัน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

1.5.3 ด้านเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง วีรชนค่ายบางระจัน มีดังนี้

- 1) วีรกรรมของชาวยุทธค่ายบางระจัน
- 2) การสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน
- 3) อนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรมโชติ และวิหารจตุรมุข
- 4) คำจารึกอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจันและจารึกวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ
- 5) วัดโพธิ์เก้าต้น

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี ที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

1.7.2 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่น ที่มีชุมชนอยู่ร่วมกัน และมีความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจ สังคมระบบความเชื่อ พิธีกรรมและการเมือง การปกครอง จนกล่าวได้ว่าทำให้ผู้คนในท้องถิ่นนั้น มีอะไรหลายอย่างร่วมกันและคล้ายคลึงกันจนมีจิตสำนึกกว่าเป็นคนถิ่นเดียวกัน โดยแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมเกิดขึ้นในท้องถิ่นได้อย่างไร

1.7.3 การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการหรือการจัดกิจกรรมใดๆ เพื่อการเรียนการสอนของครูและชุมชน โดยมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การวัดผลประเมินผล การจัดกิจกรรมทางวิชาการ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้

1.7.4 การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำเอาปัญหาความต้องการ และทรัพยากรที่เป็นของชุมชนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.7.5 ผลการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากการดำเนินการจัดกิจกรรม ที่ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมาย

1.8 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.8.1 ครูได้แนวทางในการจัดกิจกรรม เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หัวข้อค่ายบางระจัน

1.8.2 นักเรียนจะได้ประโยชน์จากชุมชนในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน และความ เป็นมาของรากเหง้าตนเอง

1.8.3 ครูได้ร่วมช่วยชุมชนในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

1.8.4 ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสอบให้แก่ นักเรียน รู้ถึงความเป็นอยู่ของชุมชน

1.8.5 โรงเรียนได้มีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยขอเสนอประเด็นที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

- 2.1 การจัดการศึกษาท้องถิ่น
  - 2.1.1 ความหมาย
  - 2.1.2 หลักการจัดการศึกษาท้องถิ่น
- 2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน
  - 2.2.1 ความหมาย
  - 2.2.2 ความสำคัญ
  - 2.2.3 แนวคิด และทฤษฎี
- 2.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
  - 2.3.1 ความหมาย
  - 2.3.2 หลักการ แนวคิด และทฤษฎี
- 2.4 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
  - 2.4.1 ความหมาย
  - 2.4.2 ความสำคัญ และแนวคิด
  - 2.4.3 ประโยชน์
- 2.5 ประวัติศาสตร์ของค่ายบางระจัน
  - 2.5.1 ความเป็นมา
  - 2.5.2 ความสำคัญ
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 การจัดการศึกษาท้องถิ่น

2.1.1 ความหมาย

หลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนที่ต้องใช้หลักสูตรนั้นๆ นอกจากนี้ยังเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางมีข้อบกพร่องหลายประการ โดยใช้เกณฑ์ที่มาของหลักสูตร สามารถจัดกลุ่มของหลักสูตรท้องถิ่นได้ 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) หลักสูตรท้องถิ่นในความหมายที่อิงหลักสูตรแม่บทเป็นสำคัญ คือ หลักสูตรท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแม่บท เกิดจากการปรับ เพิ่มและขยายหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บททั้งสิ้น 2) หลักสูตรท้องถิ่นในความหมายที่อิงสภาพปัญหาและการตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นสำคัญ คือ หลักสูตรท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาท้องถิ่น และไม่ได้กำหนดชัดเจนว่าหลักสูตรท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแม่บท โดยให้ความหมายว่าเป็นหลักสูตรที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเข้มแข็ง ให้เกิดการพัฒนายั่งยืนขึ้นในท้องถิ่น (มยุฉัตร รูปเงิน, 2559)

สรุปหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่สร้างขึ้น หรือการพัฒนามาจากหลักสูตรแกนกลาง โดยมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของตน เรียนรู้อาชีพ และวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำไปแก้ไขปัญหา พัฒนาชีวิต ครอบครัวและท้องถิ่นของตนเองได้

2.1.2 หลักการจัดการศึกษาท้องถิ่น

หลักการจัดการศึกษาท้องถิ่นจะมุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นสำคัญ และกระจายอำนาจที่เป็นจริงแก่ประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิต และการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนที่ตนอยู่ โดยการกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษาสู่ท้องถิ่น มีเพื่อที่จะลดบทบาทหน้าที่ของรัฐในส่วนกลาง เพื่อให้เหลือแต่ภารกิจหลักที่ต้องทำเท่าที่จำเป็น และเพิ่มบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดไว้ดังนี้ มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับนโยบายที่จัดไว้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าหลักการในการจัดการเรียนรู้ท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อให้ภาครัฐมีบทบาทในท้องถิ่นลดน้อยลง และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้

เกิดความเข้มแข็งของท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นจะสามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน

2.2.1 ความหมาย

การศึกษาความหมายและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้มีผู้วิจัยให้คำจำกัดความหรือนิยามโดยสรุป ดังนี้

โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1981, p. 6) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ข้อ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา และลงมือปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยสร้างโอกาสให้กับสมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ และเข้ามาดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา ไปจนถึงรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่ง ริเคอร์ ให้ความหมายเฉพาะการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

สุชาดา จักรพิสูทธิ์ (ออนไลน์, 2547) ได้ศึกษาเรื่อง ชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และสรุปว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่เกี่ยวข้องทางอารมณ์ ไปจนถึงค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำ และแสดงความคิดสร้างสรรค์ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2545) กล่าวถึงการมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคล ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของการพัฒนา การมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนา เข้ามามีส่วนกระทำให้เกิดการพัฒนา มิใช่เป็นผู้รับการพัฒนาตลอดไป ทั้งนี้เป็นการเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงและถาวร การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่หมายความเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ผู้นำท้องถิ่นคิดหรือจัดทำขึ้น เพราะแท้จริงแล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนต่างๆ มีกิจกรรม และวิธีดำเนินงานของตนอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้ แต่ผู้บริหารการพัฒนา มักไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิด หรือโครงการของตน

ปรีชาติ วลัยเสถียร; พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น และคณะ (2546) สรุปไว้ว่า ความหมาย การมีส่วนร่วมมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นการพัฒนา โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงที่สุดการดำเนินการ ซึ่งมีการร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ และการประเมินผล 2) การมีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1.1) การส่งเสริมสิทธิ (1.2) การเปลี่ยนแปลงกลไก โดยการพัฒนา ซึ่งภาครัฐมีบทบาทเป็นหลัก โดยการกระจายอำนาจไปในส่วนภูมิภาค และให้ประชาชนตรวจสอบได้

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ พร้อมทั้งเข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมของโครงการที่จะพัฒนาอย่างเต็มที่และเต็มใจในการทำงาน แล้วจึงทำการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่เด่นชัด

2.2.2 หลักสำคัญ

หลักสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น เกิดจากกระบวนการพัฒนาของนักพัฒนาด้วยกันเอง และการเรียนรู้ร่วมกับองค์กรชุมชน โดยมีหลักการสำคัญในการปฏิบัติร่วมกับประชาชน (บัณฑุร อ่อนคำ และ สามารถ ศรีจันทน์, 2544) ดังนี้ 1) การจัดความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน เป็นหลักการสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งแต่ละฝ่ายควรตระหนักถึงความต้องการและสิ่งที่ตนเองทำได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นส่วนที่กำหนดให้เกิดบทบาทการดำเนินงานที่เหมาะสม 2) การมีอิสระไม่บังคับ เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งของกระบวนการมีส่วนร่วม คือ การให้อิสระในการคิด และการแสดงออก โดยเฉพาะความเชื่อมั่นในศักยภาพของคนคนนั้น ซึ่งจะเป็พลังสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองต่อไป 3) การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มในสังคม จึงประกอบด้วยความแตกต่างที่หลากหลาย ซึ่งการสร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม โดยให้มีการแสดงออกทางความคิด ศักยภาพ ความรู้ และบทบาทการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานนั้น ไม่อยู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และมีความเท่าเทียมกัน 4) การมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยการดำเนินงานพัฒนาตามโครงการพัฒนานั้น มีขั้นตอนต่อเนื่องกัน จึงพบว่า โครงการพัฒนาต่างๆ ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงาน มักอ้างว่าได้เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนแล้ว โดยการให้ตัวแทนของชุมชนเข้าร่วมประชุม และร่วมกิจกรรม แต่ในขณะที่โครงการที่ดำเนินการไปนั้นผ่านการวางแผน และตัดสินใจแล้ว โดยที่ชุมชนไม่มีโอกาสได้รู้มาก่อน

นีมอองค์ งามประภาสสม (2549) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทุกๆ ด้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมพัฒนาต่างๆ ควรให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ จึงจะร่วมแรงร่วมใจกันลงมือดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรม เพื่อสอดคล้องกับความเป็นจริงของชุมชน ซึ่งแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด

Heslie (1985 อ้างถึงใน รัชชากรณ์ รัตภูมิ, 2549) มีองค์ประกอบในการใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งสรุปได้ดังนี้ 1) การสร้างองค์กรประชาชน (local people's organization) โดยการรวมกลุ่มในชุมชนอย่างเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ 2) การสร้างเครือข่ายการติดต่อสื่อสารระหว่างชุมชน (social network) 3) การจัดฝึกอบรมให้องค์กรประชาชนมีความรู้ ความสามารถในการทำงานเฉพาะด้าน (specific training) 4) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน (set up committee) โดยให้บุคคลในชุมชนเป็นผู้คัดเลือก และกำหนดความรับผิดชอบ 5) กำหนดกิจกรรม (specific activities) 6) ติดตาม ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (co-ordination and co-operation) 7) ติดตาม และประเมินผล (monitoring and evaluating) การดำเนินการหลักการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งพัฒนาโดย Horyna & Decker (1991) มีดังนี้ 1) กำหนดความต้องการของชุมชนเอง (self-determination) 2) ช่วยเหลือตนเอง (self-help) 3) การพัฒนาผู้นำ (leadership development) 4) ความเป็นท้องถิ่น (localization) 5) บูรณาการบริการชุมชน (integrated delivery of service) 6) การใช้ทรัพยากรได้อย่างสูงสุด (maximum use resource) 7) การรวมเป็นหนึ่ง (inclusiveness) 8) ความรับผิดชอบต่อ (responsiveness) 9) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา คือ ต้องมีความเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้มีความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ไม่บังคับ ปกปิดกัน และให้ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการอย่างแท้จริง ซึ่งมีหลักการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ดังนี้ 1) กำหนดความต้องการของชุมชนเอง (self-determination) 2) การช่วยเหลือตนเอง (self-help) 3) การพัฒนาผู้นำ (leadership development) 4) ความเป็นท้องถิ่น (localization) 5) บูรณาการบริการชุมชน (integrated delivery of service) 6) การใช้ทรัพยากรได้อย่างสูงสุด (maximum use resource) 7) การรวมเป็นหนึ่ง (inclusiveness) 8) ความรับผิดชอบต่อ (responsiveness) และ 9) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning)

2.2.3 แนวคิด และทฤษฎี

วันชัย วัฒนศัพท์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน ชุมชน องค์กร และประเทศ ได้มีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน เพราะช่วยให้การมีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ จึงทำให้ยอมปฏิบัติตามได้อย่างสมัครใจ

การจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมมาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 58 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (ออนไลน์, 2559) ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมโดยสรุป ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรระลึกถึง ซึ่งมีหลัก 10 ประการ คือ 1) สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน 2) ฝึกให้เป็นคนใจกว้างและมีจิตสาธารณะ 3) ตระหนักในสิ่งที่จำเป็นและขาดแคลน ไม่วางเฉย ทุกอย่างทำได้หากตั้งใจทำ 4) ต้องหมั่นสร้างและปรุงแต่งตนเองให้เป็นบุคคลที่มีเสน่ห์เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของชุมชน และเพื่อร่วมงาน 5) อ่อนน้อมถ่อมตน วางตัวเรียบง่าย อยู่กับชุมชนและเพื่อนร่วมงานได้ทุกเวลา 6) หลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผล พัฒนาทักษะการประนีประนอม 7) ให้การต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศมิตรภาพ 8) พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์ชุมชนให้ลึกซึ้ง เพื่อสำรวจจุดเด่น จุดด้อย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา 9) หมั่นแสวงหาแหล่งงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ จากหน่วยงาน บริษัท ห้างร้านค้า โดยใช้โครงการที่มีประสิทธิภาพ 10) สร้างและพัฒนาค่านิยมการสร้างสัมพันธภาพกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้าน และที่สถานศึกษา 2) การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา 3) การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา 4) การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา และ 5) การตรวจสอบการจัดการศึกษา

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา มีดังนี้ 1) สำรวจความต้องการ 2) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 3) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา 4) กิจกรรมการปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ 5) การประเมินผล และ 6) การสรุปผลการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนากระบวนการ

สรุปได้ว่า แนวคิด ทฤษฎีการจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ต้องเริ่มด้วยการสร้างสำนึก เพื่อให้ภาครัฐรู้ถึงปัญหา และปรับทัศนคติ ที่ต้องหาตัวแทนของแต่ละกลุ่มเพื่อมาประสานงานกัน แล้วทำให้สมาชิกมีความเข้าใจในการเข้าร่วม จึงจะสามารถทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้ แต่ภายในองค์กรจะต้องทำให้เกิดความสามัคคีระหว่างกัน และการทำกิจกรรมใดๆ จะต้องกำหนด

จุดมุ่งหมายในการมีส่วนร่วมให้ชัดเจน และต้องมีระบบประเมินผล โดยมีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และที่สำคัญต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ

2.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.3.1 ความหมาย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้มีนักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ (2550) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไว้ว่า การจัดการศึกษาโดยการจัดให้นักศึกษามีส่วนร่วมในชุมชนทั้งโดยการเรียนรู้จากชุมชนและสร้างชุมชนให้เกิดการเรียนรู้

อมรรัตน์ วัฒนาธร (2547) ให้ความหมายของการใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า วิธีการสร้างหลักสูตรโดยมีเนื้อหาความรู้ที่ได้มาจากบริบทที่เป็นจริงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยนำมาใช้เป็นขอบข่ายของเนื้อหาในหลักสูตร

ไมเคิล (Michael, อ้างถึงใน สมพร เฟ็งคำ, 2544) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานว่า กระบวนการศึกษาที่ทำให้บุคคล ซึ่งทำให้ผู้ใหญ่มีพลังในการดำรงชีพ ทั้งทางด้านวิจัยและพัฒนาชุดการสอนแบบใช้ชุมชนเป็นฐาน

Heslie (1985 อ้างถึงใน รัชชาภรณ์ รัตกุมมะ, 2549) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไว้ว่า เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการศึกษาชุมชน โดยมีการบูรณาการทั้งการศึกษาในโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเรียกได้ว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจุบันได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก และมีหน่วยงานได้มาประยุกต์ให้เข้ากับงานต่างๆ ทั้งในส่วนภาครัฐ และเอกชน

ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่ผู้ที่ศึกษา ซึ่งความรู้ที่ชุมชนมีนั้นภายในสถานศึกษานั้น ไม่มีให้ และไม่สามารถเข้าถึงอารมณ์ของประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นนั้นๆ

2.3.2 หลักการ แนวคิด และทฤษฎี

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีความคิดมาจากการพัฒนาการจัดการศึกษาในระบบของไทยว่า สถานศึกษาเป็นแหล่งผลิตบุคลากรขนาดใหญ่ สถานศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศให้ก้าวทันโลก การศึกษาทำให้คนไทยรู้เท่าทัน ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้า

ในสังคม และใช้ความรู้เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิต จนสามารถใช้ความรู้จัดการตนเองได้ แต่ในทางกลับกันแบบแผนการจัดการศึกษาโดยสถานศึกษาได้แยกคนออกจากชุมชน สังคม วัฒนธรรม จิตวิญญาณของความเป็นท้องถิ่น จนลืมรากเหง้า วิถีชีวิต และความเป็นตัวของตัวเอง (พิณสุดา สิริธรงค์ศรี, 2555) โดยมีแนวคิดในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีสาระสำคัญดังนี้ (วรากรณ์ สามโกเศศ และคณะ, 2553 และ ประเวศ วะสี, 2555) 1) เป็นทางเลือกทางหนึ่ง ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงในชุมชน โดยให้ความสำคัญกับครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น 2) เป็นการศึกษาที่เชื่อว่า ทุกคนมีสมรรถนะที่จะเรียนรู้ได้ บนหลักการการศึกษาเพื่อมวลชนและมวลชนเพื่อการศึกษา 3) เป็นการศึกษาที่เอา “ชีวิตเป็นตัวตั้ง” แทนการเอา “วิชาเป็นตัวตั้ง” ตามแบบแผนเดิม โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม 4) เป็นการศึกษาที่สามารถรองรับผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่ไม่ประสงค์เข้ารับการศึกษาระบบ แต่สามารถศึกษาต่อด้วยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 5) เป็นการเพิ่มความสำคัญของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ที่ต้องหันมาให้ความสำคัญกับเยาวชนและบุตรหลาน โดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มารยาท ประเพณีและวัฒนธรรม ภายในครอบครัวและชุมชน 6) เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ คือ หัวใจของการพัฒนา แผนการพัฒนาของชุมชนเป็นแผนบูรณาการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวคิดในการจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการศึกษาทางเลือกที่สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยภาคประชาชน เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เป็นการศึกษาที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้ง เพื่อสุขภาวะทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม เป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐและท้องถิ่น ชุมชนช่วยกันทำให้การศึกษาเป็นกลไกปลูกฝังคุณค่าและชีวิตที่ดีงาม เพราะกระบวนการชุมชน คือ หัวใจของการพัฒนา

จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ (2558) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning Management = CBLM) เป็นแนวคิดการจัดการศึกษาฐานชุมชน (CBEM) คือ การศึกษาเอา “ชีวิตเป็นตัวตั้ง” แทนการเอา “วิชาเป็นตัวตั้ง” โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม รูปแบบการศึกษา เป็นการศึกษาแบบเปิด ที่บูรณาการทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ทุกคนมีสิทธิ เพื่อที่จะให้ความเห็นหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการเพิ่มความสำคัญของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นๆ โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ต้องหันมาให้ความสำคัญกับเยาวชนและบุตรหลาน โดยร่วมกันปลูกฝังคุณธรรม

จริยธรรม มารยาท ประเพณีและวัฒนธรรมภายในครอบครัวและชุมชน โดยรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง เป็นฐานรากของสังคม

อุทัย คุลยเกษม (2547) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความเป็นจริง และเป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และยั่งยืนมากกว่าการเรียนรู้จากตำรา แต่ที่จริงแล้วกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชุมชนนี้เป็นสิ่งที่ธรรมชาติ และเป็นการเรียนรู้ของคนมาตลอด โดยเฉพาะในอดีตสิ่งที่เรียกว่า องค์ความรู้จะถูกสร้างขึ้นในชุมชน และถ่ายทอดกันในชุมชน แล้วจึงนำมาใช้ประโยชน์ให้กับชุมชน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นแนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เข้าใจชุมชน และความต้องการหรือธรรมชาติของชุมชนนั้น เพื่อสร้างความรู้ โดยผ่านการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้สัมผัสกับชุมชนที่แท้จริง ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบนี้จะเกิดประโยชน์ทั้งผู้เรียนและชุมชนเป็นอย่างมาก

2.4 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

2.4.1 ความหมาย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และได้ค้นพบว่า มีผู้ที่ให้คำจำกัดความ หรือความหมาย ได้แก่

สุเทพ สุนทรเกตุ (2522) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นเรื่องศึกษาเกี่ยวกับหมู่บ้านเพียงแห่งเดียวเมืองขนาดเล็กหรือขนาดกลาง หรือไม่ก็เป็นอาณาเขตทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ใหญ่เกินกว่าจังหวัดหรือมณฑล หน่วยของการศึกษาท้องถิ่นอาจจะเป็นหมู่บ้านหนึ่งหรือหลายๆ หมู่บ้าน ที่มีความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือเมืองขนาดเล็กหรือไม่ก็อาจเป็นแคว้น ภาค หรือมณฑล ที่สมาชิกของชุมชนท้องถิ่นนั้นต่างก็มีความสำนึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางวัฒนธรรมสังคมและการเมือง

ธิดา สาระยา (2529) กล่าวว่า การลงไปศึกษาประวัติศาสตร์ของสังคมท้องถิ่นที่มีมวลชนเป็นตัวเคลื่อนไหว คือ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หรืออีกนัยหนึ่ง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คือ กระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชน เป็นประวัติศาสตร์ที่คนภายในท้องถิ่นเชื่อว่าเป็นจริง ซึ่งในที่นี้จะใช้คำว่าประวัติศาสตร์จากภายใน (History from the inside) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตและมี dynamic เสมอ ประวัติศาสตร์จากภายในมิได้คาดหมายหาข้อเท็จจริงจากข้อมูล แต่เป็นประวัติศาสตร์ที่ถูกเชื่อว่าเป็นเช่นนั้น ประวัติศาสตร์แบบนี้จึงเกิดจากแรง

สะท้อนทางความคิดของคนในสังคม ซึ่งปรากฏในรูปของตำนาน นิทานพื้นบ้าน เรื่องปรัมปรามาแล้วแต่อดีตและโดยการสัมภาษณ์ สืบสวนในปัจจุบัน

ศรีศักร วัลลิโภคม (2533) กล่าวว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นการศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่นอันเป็นบริเวณที่มีชุมชนอยู่รวมกันและมีความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจ สังคมระบบความเชื่อ พิธีกรรมและการเมือง การปกครอง จนกล่าวได้ว่าทำให้ผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ มีอะไรหลายๆ อย่างร่วมกันและคล้ายคลึงกันจนมีจิตสำนึกว่าเป็นคนถิ่นเดียวกัน การศึกษาเช่นนี้เน้นอดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมเกิดขึ้นในท้องถิ่นหนึ่งๆ ได้อย่างไร เช่น ท้องถิ่นนั้นมีสภาพแวดล้อมอย่างไร ตั้งอยู่ตำแหน่งไหนภายในเขตอำเภอใด จังหวัดไหน และภูมิภาคใด มีหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ที่แสดงความเป็นมาทางวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง บรรดากลุ่มชนที่อยู่รวมกันเป็นชุมชนที่สืบมาจนปัจจุบันเป็นพวกไหน อยู่ในท้องถิ่นมาแต่ดั้งเดิมหรือเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นเมื่อเข้ามาอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันแล้ว มีความขัดแย้งหรือมีเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างใดเกิดขึ้น

อนันท์ กาญจนพันธุ์ (2545) กล่าวว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คือ การหาพื้นที่ขึ้นของชุมชนที่อยู่นอกรัฐชาติ เพราะรัฐชาติพยายามทำให้เราอยู่ภายใต้กรอบที่เขากำหนดให้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือ การศึกษาที่อยากรู้ว่าผู้คนในชาติอื่นอยู่ในพื้นที่รัฐชาติทั้งหมดหรือพื้นที่อื่นที่เขาสร้างได้เองบ้าง โดยการแสวงหาผ่านการศึกษาทางประวัติศาสตร์ ว่าในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ผู้คนที่หลากหลายในสังคมไทยเขายืนอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ใช่ของรัฐชาติตรงไหนบ้าง มีบางพื้นที่ที่อยู่นอกรัฐชาติพื้นที่เหล่านี้คือ พื้นที่ของความเป็นคน เพราะพื้นที่ของรัฐชาติคือ พื้นที่ของการเป็นประชากร ทุกคนไม่อยากจะป็นราษฎรธรรมดา อยากมีอะไรที่มีความเป็นมนุษย์ได้ครบออกมาได้บ้างเป็นคำถามหนึ่งที่เราอยากเรียนรู้ประวัติศาสตร์จะช่วยให้เรารู้ความเคลื่อนไหวเหล่านี้ ประวัติศาสตร์ของการอยู่เป็นผู้คนเป็นอย่างไร

สรุปความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นการศึกษาพัฒนาการของประชาชนในระดับท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นประวัติศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ครอบคลุมด้านต่างๆ ทั้งด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่น และแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาเกิดขึ้นในท้องถิ่น

2.4.2 ความสำคัญ และแนวคิด

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Local history) มีความสำคัญต่อเรื่องราวของท้องถิ่นมากกว่าจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชาติ ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ มากกว่าจะเป็นการศึกษาสังคม และเรื่องราววิกรรมของชาวบ้าน โดยมีหลักฐานจากผู้สูงอายุ และผู้ทรงความรู้จากชุมชน

ตำนาน ประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งมีแนวคิดของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นดังกล่าว ผู้ศึกษาได้รวบรวมไว้ 3 แนวคิดหลัก ดังนี้

แนวคิดที่ 1 ของ ธิดา สารระยา (2539, น. 41-47) ซึ่งได้แบ่งประวัติศาสตร์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นเรื่องประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมที่ต้องอาศัยหลักฐานทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์จากส่วนกลาง ส่วนที่ 2 เป็นประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สังคม ที่มุ่งเน้นศึกษาความเป็นมาของคนที่อยู่ภายในท้องถิ่นในปัจจุบัน

แนวคิดที่ 2 ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของ สุเทพ สุนทรเกตุ (2540, น. 108-127) ที่กล่าวถึงขอบเขตและแนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้ว่า การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์จุลภาค คือ ศึกษาเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและมีขอบเขตที่จำกัด ชุมชนท้องถิ่นเป็นตัวตนทางสังคม (Social entities) การเจริญเติบโต การเสื่อม และการสิ้นสุดในตัวของมันเอง

แนวคิดที่ 3 เป็นแนวคิดของ จามรี เชียงทอง (2543) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นว่า ควรจะทำการศึกษาในรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเน้นในแนว Action research นี้ ผู้วิจัยไม่ได้ทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเดียว หากแต่รับรู้ถึงปัญหาของคนในชุมชนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และแปลงข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น และช่วยให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้ามารับรู้ปัญหาของคนในชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น

ยงยุทธ ชูแว่น (2551) กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในปัจจุบันมีอยู่อย่างน้อย 3 ประการที่สัมพันธ์กัน ดังนี้ 1) เป็นการสร้างสำนึกประวัติศาสตร์ของประชาชนในท้องถิ่นให้ตระหนักถึงสถานภาพของตัวเองในประวัติศาสตร์ และเป็นความรู้ที่จะสั่งสมเรียนรู้ถ่ายทอดกันในชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งเป็นแกนสำหรับร้อยเรียง “หลักสูตรท้องถิ่น” สำหรับการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 2) ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะสามารถเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดนโยบายการพัฒนาได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพและข้อจำกัดของ “ท้องถิ่น” ต่างๆ 3) จะเกิดเป็นองค์ความรู้ที่ช่วยให้เกิดความสมดุลแก่การศึกษาประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ให้ความสำคัญแก่ศูนย์กลางมากเกินไป รากฐานทางวิชาการที่มีอคติเน้นศูนย์กลางย่อมครอบงำการวางนโยบายสาธารณะต่างๆ ดังที่ได้เห็นอยู่ตลอดมา ด้วยเหตุดังนั้น การศึกษาประวัติศาสตร์ที่เปิด “พื้นที่” ให้ประชาชนมากขึ้นจึงย่อมช่วยเพิ่มพลังและอำนาจแก่พวกเขาในการมีส่วนร่วมการใช้อำนาจอธิปไตย

จากความสำคัญ และแนวคิด ข้างต้นผู้วิจัยขอสรุป คือ การสร้างสำนึกประวัติศาสตร์ของประชาชนในท้องถิ่น ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะสามารถเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดนโยบายการพัฒนาได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมชุมชน และองค์ความรู้ที่ช่วยให้เกิดผลทางการศึกษาประวัติศาสตร์

2.4.3 ประโยชน์

ประโยชน์ของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ได้มีผู้ที่กล่าวถึงกัน ดังนี้ บัณฑิต นามบุญลา (2559) กล่าวถึงประโยชน์ต่อประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ดังนี้ 1) ก่อให้เกิดความรักความภาคภูมิใจในชาติบ้านเมืองของตน คือทำให้เรารู้ถึงความเสียสละของบรรพบุรุษที่ได้สร้างบ้านเมืองมา รักษาบ้านเมืองไว้ด้วยชีวิต สร้างสมวัฒนธรรมอันดีงามมาสู่รุ่นลูกหลาน จึงก่อให้เกิดความภูมิใจ รักหวงแหนมรดกที่บรรพบุรุษทิ้งไว้ ต้องการที่จะอนุรักษ์และสืบสานสิ่งที่ดีงามไปยังคนรุ่นลูกหลานของเราต่อไป 2) ทำให้เข้าใจทัศนคติของผู้อื่น การศึกษาประวัติศาสตร์ช่วยให้เราเข้าใจความคิดความรู้สึกของคนในสังคมต่างๆ และในเวลาต่างๆ กัน 3) ทำให้ได้บทเรียนจากประวัติศาสตร์ เหตุการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีตย่อมมีทั้งด้านดีและด้านร้าย พฤติกรรมใดที่นำความเสียหายมาสู่สังคมส่วนรวมในอดีต ซึ่งอาจส่งผลร้ายมาสู่ปัจจุบันและเชื่อมโยงไปถึงอนาคตด้วย เราก็จำไว้เป็นบทเรียน ไม่สร้างความเสื่อมเสียเช่นนั้นอีก เหตุการณ์หรือพฤติกรรมในทางดี เราก็นำมาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ 4) ทำให้เราเข้าใจในปัจจุบันชัดเจนขึ้น การเรียนรู้ว่าชาติหรือประเทศของเรานั้นมีที่มาจากไหน มีพัฒนาการมาอย่างไร มีวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นอย่างไร และเปลี่ยนแปลงไปเพราะอะไร ซึ่งจะทำให้เรารู้จักตัวเองและเข้าใจสังคมปัจจุบัน ได้ดียิ่งขึ้น 5) ทำให้ได้ฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ ซึ่งนำมาใช้ในการเรียนวิชาอื่นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ทักษะการค้นคว้าข้อมูล ทักษะการแสดงความคิดเห็น ทักษะการเขียนรายงานการค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น

ผู้วิจัยได้ข้อสรุปดังนี้ ความรักความภูมิใจในชาติบ้านเมืองของตน เข้าใจทัศนคติของผู้อื่น ได้บทเรียนจากประวัติศาสตร์ เหตุการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีตย่อมมีทั้งด้านดีและด้านร้าย เข้าใจในปัจจุบันชัดเจนขึ้น และได้ฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากในการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.5 ประวัติศาสตร์ของค่ายบางระจัน

2.5.1 ความเป็นมา

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ก่อนจะเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พม่าได้ยกกองทัพเข้ามา 2 ทาง คือ ทางเมืองกาญจนบุรีและเมืองตาก ท้าของเนเมียวสีหบดีได้มาตั้งค่ายอยู่ที่เมืองวิเศษ

ัชชาญ แล้วให้ทหารออกปล้นสะดมทรัพย์สินสมบัติ เเสบียงอาหาร และข่มเหงราษฎรไทย กลุ่มบุคคลที่บางระจัน ประกอบด้วย หัวหน้า 6 คน คือ นายแท่น นายโชติ นายอิน นายเมือง นายดอก และนายแก้ว ได้รวบรวมชาวบ้านต่อสู้กับพม่า โดยได้อัญเชิญพระอาจารย์ธรรมโชติ จากสำนักวัดเขานางบวช แขวงเมืองสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องวิชาอาคมมาร่วมให้กำลังใจ และมีหัวหน้าเพิ่มขึ้นอีก คือ ขุนสรรค์ นายจันทร์หนวดเขี้ยว นายทองเหม็น นายทองแสงใหญ่ และพันเรือง ช่วยกันตั้งค่ายบางระจันขึ้น เพื่อต่อสู้ขัดขวางการรุกรานของพม่า (ออนไลน์, ดำนานค่ายบางระจัน, 2559)

2.5.2 ความสำคัญ

ความสำคัญของวีรกรรมชาวบ้านบางระจัน คือ การเสียสละที่ยิ่งใหญ่ เป็นพลังของประชาชนชาวบ้านธรรมดาที่มีต่อประเทศชาติ สามารถสู้รบต่อต้านข้าศึกด้วยความกล้าหาญ พลังแห่งความสามัคคี ความรักชาติ อันเป็นแบบอย่างแห่งการเสียสละอันยิ่งใหญ่ โดยมีหัวหน้าคุมกองกำลังเข้าต่อสู้กับพม่า ดังนี้ นายแท่น นายโชติ นายอิน นายเมือง นายดอก นายแก้ว ขุนสรรค์ นายจันทร์หนวดเขี้ยว นายทองเหม็น นายทองแสงใหญ่ พันเรือง และมีพระรูปหนึ่งที่เป็นศูนย์รวมของชาวบ้านบางระจัน คือ พระอาจารย์ธรรมโชติ ที่ทำให้ชาวบ้านบางระจันมีขวัญและกำลังใจในการต่อสู้กับพม่า (ออนไลน์, ดำนานค่ายบางระจัน, 2559)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

ศุภัทธา อักกะมานัง (2554) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้ 1) การศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 3) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และ 4) ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สรุปจากความคิดเห็นพบว่ามีเนื้อหาครอบคลุม และมีความเหมาะสม

ศุภรัตน์ สิริปริดาพันธ์ (2556) การจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยน้ำป่าไหลหลาก โดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน : กรณีศึกษาบ้านห้วยธนู ตำบลตาละหุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจต่อระดับความรู้ของชุมชนบ้านห้วยธนู เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยน้ำป่าไหลหลาก และกระบวนการในการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยน้ำป่าไหลหลาก เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) โดยการใช้แบบทดสอบความรู้

แบบสอบถาม สำหรับหัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือนบ้านหัวข้อทั้งหมด และการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลและดูแลให้ความช่วยเหลือ ประเด็นที่น่าสนใจ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ร้อยละ (percentage) เพื่อแปลความหมายของข้อมูล สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ดิษยุทธิ์ บัวจุม (2556) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างความสนใจและทักษะในอาชีพท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนบ้านพะเนางวิทยา การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยีโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 2) ศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงความสนใจ และทักษะในอาชีพท้องถิ่นจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 3) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การดำเนินการวิจัยเริ่มตั้งแต่ระยะเตรียมความพร้อมผู้ร่วมวิจัย และระยะดำเนินการวิจัย 3 วงรอบ คือ 1) ระดมความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัยเพื่อการวางแผนด้วยเทคนิค A-I-C และร่วมพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนให้นักเรียนสร้างความรู้จากหลักสูตรอาชีพทอผ้าลายลูกแก้วและทำอุปกรณ์ทอผ้า 2) สร้างความสนใจและทักษะในอาชีพท้องถิ่นให้นักเรียนโดยผู้ร่วมวิจัย และดำเนินโครงการเสริมการเรียนรู้ 2 โครงการ และ 3) ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดโครงการเพิ่มเติม 3 โครงการ และเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อประเมินความสนใจ และทักษะการทำงานในอาชีพท้องถิ่น

บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ (2553) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิชาท้องถิ่นของเรา เรื่อง “วัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนนาโค” โดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพและความต้องการของโรงเรียนบ้านนาโคบน และชุมชนนาโคในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิชาท้องถิ่นของเรา 2) จัดทำหน่วยการเรียนรู้ 3) นำหน่วยการเรียนรู้ไปทดลองใช้ และ 4) ติดตามและประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สมุดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป กล้องวิดีโอแบบพกพา แบบสอบถาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินทักษะที่พึงประสงค์แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และตัวคณะผู้วิจัย

สุธีร์ รัตนะมงคลกุล (2555) โครงการการศึกษาปัญหาและการควบคุมอุบัติเหตุในเด็กนักเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายรูปแบบการเกิดอุบัติเหตุและบอกถึงขนาดของปัญหาของการเกิดอุบัติเหตุในเด็กในพื้นที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมหนึ่งในประเทศไทย โดยมีวิธีการศึกษาคือ เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวางได้ดำเนินการในอำเภอหนึ่งในภาคกลาง ครอบคลุมประชากรเด็ก 0-14 ปี ข้อมูลถูกเก็บ

จากเวชระเบียนจากโรงพยาบาลทุกโรงในจังหวัด และจากสถานอนามัยทุกแห่งในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ข้อมูลการตายเกิดจากทะเบียนการเกิดการตายของที่ว่า การอำเภอ การจำแนกประเภทอุบัติเหตุยึดตาม ICD-10 การคำนวณสถิติเป็นแบบเชิงพรรณนาทั้งรูปแบบสัดส่วน และมีค่าช่วงความเชื่อมั่นที่ 95%

ประภาพรณ อุ๋นอบ และคณะ (2556) การจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยมีชุมชนเป็นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : การจัดการอุทกภัยในปี 2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยมีชุมชนเป็นฐานของ อปท. 2) เพื่อศึกษาเงื่อนไขปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยมีชุมชนเป็นฐานของ อปท. และ 3) เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยมีชุมชนเป็นฐาน ด้วยวิธีการถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้ จาก 1) อปท. ที่เป็นตัวอย่างที่ดีของการจัดการอุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 โดยมีชุมชนเป็นฐาน (ทต.หาดทอง จ.อุทัยธานี) และ 2) อปท. ที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการอุทกภัย โดยมี อปท. เป็นฐาน (อบต.น้ำซึม จ.อุทัยธานี) ที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ ตามกรอบการถอดบทเรียน

สกลวรรณ สุชามณี (2551) การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้หลักสูตรแกนกลางของชาติและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นฐาน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภายในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้หลักสูตรแกนกลางของชาติ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นฐาน 2) ศึกษาบทบาทและความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ 3) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรบูรณาการ พบว่า ผลทางการเรียนของนักเรียนในด้านความสามารถของนักเรียนในการประยุกต์สาระความรู้จากวิชาต่างๆ และรวมทั้งความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลีจินสุข และ ไรท์เวย์นอี (Lee Jin-Suk & Wayne E. Wright, 2014) การศึกษาภาษาของชุมชนในประเทศสหรัฐอเมริกา และรักษาวัฒนธรรมในชุมชนที่แตกต่างจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นและน่าสนใจ ในหลักสิทธิมนุษยชนและโลกาภิวัตน์ยังคงมากขึ้น นอกเหนือไปจากหลักฐานขององค์ความรู้ทางด้านจิตใจและผลประโยชน์ทางวิชาการของภาษามรดก / ภาษาชุมชน (HL / CL) สำหรับเด็กภาษาชนกลุ่มน้อย นักวิชาการมีการสนับสนุนสำหรับการรับรู้ การวิจัยนี้จะตรวจสอบผลงานของชุมชน HL / CL ส่งเสริมการศึกษาความ

หลากหลายทางภาษาในประเทศสหรัฐอเมริกา และกำหนด HL / CL กรอบและขอบเขตของ HL / การศึกษา CL แตกต่างไปจากการเรียนการสอนภาษาที่นำเสนอในโรงเรียนสหรัฐอเมริกา และกิจกรรมภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเน้นที่วิธีการ นโยบายการศึกษาภาษาและการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน เช่นเดียวกับผลการเรียนรู้ของ HL / CL จึงสังเคราะห์และเปรียบเทียบวิธีการที่ต่างกััน

อลัน และคณะ (Alan and others, 2014) สัญญาของชุมชนตามแนวทางการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การศึกษานี้ 1) ศึกษาครูและนำมาใช้เรียนรู้ อเมริกาให้ประสบการณ์การเรียนรู้ในการปฏิบัติ รวมเป็นภาพสะท้อนการเล่าเรื่องเกี่ยวกับวิธีคณาจารย์การพัฒนาชุมชนตามแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริการ การเรียนรู้เพื่อที่จะทำหน้าที่ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ประสบการณ์ของผู้วิจัยได้มีโอกาสทำทายของชุมชน ตามแนวทางการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งร่วมกับความต้องการของชุมชน สามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของครู และชุมชน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าวิธีที่มีประโยชน์ในการพัฒนาความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงที่สนับสนุนการศึกษาของนักเรียน ในการพัฒนาความสามารถทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน การแข่งขัน และการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ทำให้รู้ว่าการใช้ชุมชนเป็นฐานสามารถใช้ในการบูรณาการเข้ากับศาสตร์ต่างๆ ได้ เช่น การใช้ชุมชนในกานศึกษาเรื่องน้ำท่วม หรือศึกษาเกี่ยวกับการงานอาชีพในท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้เป็นอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ และผู้เรียนจะได้รู้จักรากเหง้าของบรรพบุรุษ หรือถิ่นฐานที่ตนเองอยู่ ผู้วิจัยจึงคิดว่าควรให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยมีลักษณะการจัดการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมของชุมชน อันจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเป็นมาของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ ประเพณีที่มีสืบทอดกันมา และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่นในความรักต่อบ้านเกิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี กระบวนการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบแผนการทดลอง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 3 ห้อง จำนวน 113 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม จำนวน 1 ห้องๆ ละ 37 คน

3.2 แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One-Group Pretest Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น. 249) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

E แทน กลุ่มทดลอง

T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X แทน การจัดการเรียนการสอน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือการจัดการเรียนรู้

(1.1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ในหัวข้อค่ายบางระจัน 1) วีรกรรมของชาวยุทธค่ายบางระจัน 2 ชั่วโมง 2) อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน 1 ชั่วโมง 3) อนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรมโชติและวิหารจตุรมุข 2 ชั่วโมง 4) คำจารึกอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และคำจารึกวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ 2 ชั่วโมง 5) วัดโพธิ์เก้าต้น 1 ชั่วโมง จำนวน 5 แผน 8 ชั่วโมง

2) เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้

(2.1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ในหัวข้อค่ายบางระจัน เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ 20 ข้อ

3.3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญของสอดคล้องของเนื้อหา มีขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีจากหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

(1.1) นำข้อมูลที่ได้ในการศึกษามาประมวลผลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ และขอบเขตของเนื้อหา โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(1.2) สร้างแบบสอบถามความสอดคล้องของเนื้อหา ตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะแล้วมาปรับปรุงแก้ไข

(1.4) นำแบบสอบถามความสอดคล้องของเนื้อหา เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อความในแบบสอบถามพฤติกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 ไม่แน่ใจว่าข้อความในแบบสอบถามพฤติกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

1 แน่ใจว่าข้อความในแบบสอบถามพฤติกรรมไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของข้อความในแบบสอบถามความสอดคล้องของเนื้อหา

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แสดงว่าข้อความในแบบสอบถามมีความเหมาะสม หรือสอดคล้องกับจุดประสงค์

(1.5) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจดูอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1.6) นำแบบสอบถามไปใช้ร่วมกับการให้คะแนนของผลงานของนักเรียน เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

(2.1) องค์ประกอบส่วนหน้า รายวิชาพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และคุณภาพของผู้เรียน (ของกลุ่มสาระการเรียนรู้)

2. โครงสร้างหลักสูตร เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ตนเอง และระดับที่ตนเองสอน
  3. คุณลักษณะของผู้เรียนของหลักสูตรแกนกลาง 51
  4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนหลักสูตรแกนกลาง 51
  5. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้รายวิชาตามหลักสูตรแกนกลาง 51 เฉพาะระดับชั้น และรายวิชาที่ตนเองสอนเท่านั้น (รายวิชาพื้นฐาน)
  6. วิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ที่แกนกลางกำหนด
  7. การวิเคราะห์ K P A C จากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง 51 ที่ตนเองสอนเท่านั้น
  8. การเขียนคำอธิบายรายวิชาให้รูปแบบตามหลักสูตรแกนกลาง 51 กำหนดให้เท่านั้น
  9. โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ (ไม่ใช่โครงสร้างรายวิชา)
  10. กำหนดการวัดผลการประเมินผล-รายละเอียดการวัดประเมิน
- (2.2) องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
1. แผนหน่วยการเรียนรู้
  2. แผนการจัดการเรียนรู้
  3. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ (บันทึกหลังแผนการเรียนรู้)
  4. เอกสาร/สื่อต่างๆ ประกอบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้
  5. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
    - 5.1 แบบประเมินและตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้
    - 5.2 แบบประเมินสื่อ นวัตกรรม
    - 5.3 ความคิดเห็นของคณะกรรมการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
- 3) การสร้างแบบทดสอบการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้
- (3.1) ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีจากหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร
  - (3.2) นำข้อมูลที่ได้ในการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
  - (3.3) สร้างแบบทดสอบตามขอบเขตเนื้อหา จากนั้นนำแบบทดสอบที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ แล้วมาปรับปรุงแก้ไข

(3.4) นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อคำถามในแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามในแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

1 แน่ใจว่าข้อคำถามในแบบทดสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบทดสอบ

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามในแบบทดสอบมีความเหมาะสม หรือสอดคล้องกับจุดประสงค์

(3.5) นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจดูอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(3.6) นำแบบทดสอบไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อวัดผลการเรียนรู้

(3.7) การวิเคราะห์ความยากง่าย เป็นการวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ จากสูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

P = ความยากง่าย

R = จำนวนผู้เรียนที่ตอบคำถามข้อนั้นถูกต้อง

N = จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

ซึ่งเกณฑ์ความยากง่ายที่ยอมรับได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 ถ้าค่า P มีค่า นอกเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องปรับปรุงข้อสอบนั้น หรือตัดทิ้งไป

(3.8) การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก เป็นการดูความเหมาะสมของรายข้อว่า ข้อคำถามสามารถจำแนกกลุ่มเก่ง และกลุ่มอ่อนได้จริง จากสูตร

$$D = \frac{R_1 - R_2}{\frac{N}{2}}$$

R_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ถูกในกลุ่มเก่ง

R_2 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ถูกในกลุ่มอ่อน

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เกณฑ์อำนาจจำแนกที่ยอมรับได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 และมีค่าที่ได้จากการวิเคราะห์อยู่ระหว่าง 0.21 – 0.58 ถ้าค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.20 จะต้องปรับปรุงแบบทดสอบข้อนั้น หรือตัดทิ้งไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียนวัดโบสถ์

3.4.2 ขอนหนังสือ ขออนุญาตเก็บข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

3.4.3 จัดชั้นเรียนให้พร้อมกับการเรียนการสอน

3.4.4 ทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบเพื่อวัดผลการจัดการเรียนรู้

3.4.5 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ในหัวข้อค่ายบางระจัน ที่สร้างขึ้นในช่วงเดือนมกราคม

3.4.6 ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบเพื่อวัดผลการจัดการเรียนรู้ในชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และทำการบันทึกข้อมูลแล้ว จึงนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณ เพื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจะประกอบด้วย คือ

3.5.1 สถิติบรรยาย

1) หาค่าเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=0}^n X_i}{n}$$

X_i แทน ค่าสังเกตของข้อมูลลำดับที่ i

n แทน จำนวนตัวอย่างข้อมูล

2) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{(x-\bar{X})^2}{n-1}}$$

S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X คือ ข้อมูล (ตัวที่ 1, 2, 3..., n)

$\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.5.2 สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบ T-Test Dependent

เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ก่อนเรียน – หลังเรียน

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

df = n - 1

D = ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่

N = แทนจำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน วัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

t หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบที (t-distribution)

Sig หมายถึง ระดับนัยสำคัญของการทดสอบทางสถิติ

โดยการนำเสนอมี 2 ส่วน คือ

4.1 ผลการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

4.2 ผลการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

4.1 ผลการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

4.1.1 องค์ประกอบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน มีดังนี้

1) จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี มีดังนี้ (1.1) เพื่อเพิ่มความรู้ และความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน (1.2) เพื่อให้รู้จักความสามัคคี ความรักชาติ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านบางระจัน

2) โครงสร้างของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี โดยมีทั้งหมด 5 แผน ดังนี้ (2.1) วิถีกรรมของชาวค่ายบางระจัน เวลา 2 ชั่วโมง (1.2) อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน เวลา 1 ชั่วโมง (2.3) อนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรมโชติ และวิหารจตุรมุข เวลา 2 ชั่วโมง (2.4) คำจารึกอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และคำจารึกวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ เวลา 2 ชั่วโมง (2.5) วัดโพธิ์เก้าต้น เวลา 1 ชั่วโมง โดยระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ใช้เวลาทั้งหมด 8 ชั่วโมง

3) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี ดังนี้ (3.1) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ (3.2) ครูทบทวนบทเรียนโดยให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับวิถีกรรมของชาวค่ายบางระจัน (3.3) ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่ค่ายบางระจัน (3.4) สัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น (3.5) ครูให้นักเรียนทำใบงานในเรื่องของค่ายบางระจัน (3.6) ครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนคิดว่า การจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน มีประโยชน์ต่อตัวนักเรียนอย่างไร (3.7) ครูให้นักเรียนเขียนรายงานเรื่องค่ายบางระจัน (3.8) วิทยากรรมบรรยาย (3.9) ครู และนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องวิถีกรรมของชาวค่ายบางระจัน

4) การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน มาหาค่า IOC โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6–1.0 ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างยิ่ง ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้
ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์
จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน

ข้อที่	รายการ	IOC
1	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	
2	เนื้อหาการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์	
3	กิจกรรมเสริมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	0.8
4	กิจกรรมเสริมการเรียนรู้เหมาะสม และสอดคล้องกับความสามารถ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	0.6
5	กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เน้นทักษะกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง	0.8
6	กิจกรรมเสริมการเรียนรู้มีความง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นประถม ศึกษาปีที่ 4	0.8
7	ใบงานมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	0.6
8	ใบงานมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0.6
9	สื่อ กับแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และ จุดประสงค์	0.8
10	สื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วย และความสามารถผู้เรียนใน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1
11	วิธีการวัดผลการเรียนรู้ และเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมเสริมการเรียนรู้	0.6
12	เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	0.6

4.2 ผลการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนของแบบทดสอบ ผลการจัดการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังเรียน มาหาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนการทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ t-test (Dependent) ผลการทดสอบปรากฏว่า นักเรียนทั้งหมด 37 คน มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.41 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.43 มีค่า S.D. ก่อนเรียนเท่ากับ 3.22 และค่า S.D. หลังเรียนเท่ากับ 2.65 โดยมีค่า t อยู่ที่ 4.633 และมีค่า Sig อยู่ที่ 0.000 ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าผลการจัดการเรียนรู้หลังเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

ผลการเรียนรู้	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{d}$	S_d	t	Sig.
ก่อนเรียน	37	12.41	3.22	2.02	2.66	4.633**	0.000
หลังเรียน	37	14.43	2.65				

** P < .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี และเพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี สมมติฐานของการวิจัย คือ ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 1 ห้อง ห้องละ 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบวัดผลการจัดการเรียนรู้ มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.21–0.58 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ในหัวข้อค่ายบางระจัน ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) ทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบเพื่อวัดผลการจัดการเรียนรู้ 2) ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ในหัวข้อค่ายบางระจัน ที่สร้างขึ้น 3) ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบเพื่อวัดผลการจัดการเรียนรู้ในชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วย T-Test Dependent

การศึกษาผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน โดยมีเนื้อหาของหลักสูตรดังนี้ 1) วิถีกรรมของชาวค่ายบางระจัน 2) การสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน 3) อนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรมโชติและวิหารจตุรมุข 4) คำจารึกอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจันและจารึกวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ 5) วัดโพธิ์เก้าต้น ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.6–1.0 และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้

เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี มีประเด็นสำคัญที่สามารถนามาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็น ดังนี้

5.2.1 ผลจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน ผู้วิจัยพบว่า แผนมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับระดับความรู้ ประสบการณ์ และวัยของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น รูปภาพ ใบความรู้ ใบงาน ตัวอย่างของจริง แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งทำให้นักเรียน ไม่เบื่อหน่าย ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ และความสนุกสนานไปพร้อมๆ กัน ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 27) ระบุว่า สื่อการเรียนรู้ที่นำมาสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นสื่อที่หลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ ของจริงในท้องถิ่น ตลอดจนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ รัฐกรณ์ คิดการ (2547, น. 84-91) กล่าวว่า การเลือกสื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี เข้าใจสภาพผู้เรียน และกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้อย่างชัดเจน จากนั้นพิจารณาเลือกหรือจัดหาสื่อที่เหมาะสมและตรงกับเนื้อหา

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้จากการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ หัวข้อค่ายบางระจันที่ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน และชุมชนในท้องถิ่น นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้เตรียมแผนการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงในชุมชน และเปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การศึกษานอกสถานที่ การสนทนาซักถาม การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การระดมสมอง

อภิปรายร่วมกัน การนำเสนอผลงาน การเรียนรู้จากวิทยากรในชุมชน และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีความสอดคล้องกับนักเรียน ทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว โดยกิจกรรมกลุ่มจะมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ความรู้ และทำงานร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวในสภาพของสังคมและท้องถิ่นของตน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 25) ที่ระบุว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ควรจัดกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การปฏิบัติต้องลงมือทำจริง จึงจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียน ได้ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง โดยการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ จีรวินท์ มั่นคงวัฒนะ (2558) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นแนวคิดจากการจัดการศึกษาฐานชุมชน (CBEM) คือ การศึกษาเอา “ชีวิตเป็นตัวตั้ง” แทนการเอา “วิชาเป็นตัวตั้ง” โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม และด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงจากการเรียนในครั้งนี้ โดย ดิษยุทธิ์ บัวจุม (2556) ซึ่งมีผลดังนี้ ผลการเปลี่ยนแปลงความสนใจและทักษะในอาชีพท้องถิ่นพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนทอผ้าลายลูกแก้วมีความสนใจในอาชีพอยู่ในระดับสนใจและสูงกว่าเกณฑ์ และนักเรียนที่เรียนทำอุปกรณ์ทอผ้ามีความสนใจในอาชีพตามเกณฑ์ 2) นักเรียนที่เรียนทอผ้าลายลูกแก้ว และนักเรียนที่เรียนทำอุปกรณ์ทอผ้ามีทักษะในอาชีพท้องถิ่นอยู่ในระดับดี และสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีความสอดคล้อง บุญเรียง ขจรศิลป์ (2553) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิชาท้องถิ่นของเรา เรื่อง “วัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนนาโค” โดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน โดยมีผลดังนี้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีทักษะที่พึงประสงค์อยู่ในเกณฑ์ดี และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น จึงควรนำเอาหลักการเรียนรู้โดยชุมชนเป็นฐานไปบูรณาการใช้กับวิชาสังคม

2) การเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานนั้น ทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิด และสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดการรักษาวัฒนธรรม และสืบสานประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งควรจะนำไปใช้กับรายวิชาต่างๆ ได้ เช่น ภาษาไทย การงานอาชีพ เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้กับวิธีการเรียนการสอนแบบอื่น
- 2) นำการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไปบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย
- 3) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้จากผลการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ เช่น ทักษะ เจตคติ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). การกระจายอำนาจการศึกษาสู่ท้องถิ่น. สืบค้นจาก
http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=17360&Key=news_research
- กล้า ทองขาว. (2556). การจัดการศึกษาฐานชุมชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต).
- จามะรี เชียงทอง. (2543). การศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมและไทยศึกษา. สถานภาพไทยศึกษา :
การสำรวจเชิงวิพากษ์. เชียงใหม่: Silkworm Books.
- จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2558). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน(Community-based Learning
Management = CBLM) โรงเรียนแหลมราษฎร์บำรุง. สืบค้นจาก
<https://www.gotoknow.org/posts/593203>
- เจลิยว บุรีภักดี และคณะ. (2545). ชุมชนวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ. (ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง).
- ดิษยุทธิ์ บัวจุม. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างความ
สนใจและทักษะในอาชีพท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนบ้านพะเนางวิทยา. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ตรีคุณ โพธิ์กล้า. (2558). ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน. สืบค้นจาก
<https://www.gotoknow.org/posts/229370>
- ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2558). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. สืบค้นจาก
<https://www.gotoknow.org/posts/200818>
- ธิดา สาระยา. (2529). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งแรก). กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
_____. (2539). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : ประวัติศาสตร์ที่สำคัญกับสังคมมนุษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 2).
(ปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- บัณฑิต อ่อนคำ, สามารถ ศรีจ้านงค์. (2544). การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สถาบัน
ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. เชียงใหม่: มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ เชียงใหม่.
- บัวสวรรค์ นามบุญลา. (2559). ประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์. สืบค้นจาก
<https://www.gotoknow.org/posts/279374>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญเรียง ขจรศิลป์, ปราณิ โปธิสุข, พิภูล เอกวางกูร, วารุณี ถักน โชคดี, นาวิณ พรหมใจสา, สุนทรพจน์ คำรงค์พานิช และ จันทิมา แสงเลิศอุทัย. (2553). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิชาท้องถิ่นของเรา เรื่อง “วัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนนาโค” โดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน. [ม.ป.ท.].
- ประภาพรรณ อุ๋นอบ, ภัทริยา กิจเจริญ, ณภัทร ประภาสุชาติ และ วิระวรรณ ฉันทะกุล. (2556). โครงการการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยมีชุมชนเป็นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : การจัดการภัยพิบัติในปี 2554 (รายงานการวิจัย). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประเวศ วะสี. (2555, 31 กรกฎาคม). “จุดเปลี่ยนมหาวิทยาลัยไทย-จุดเปลี่ยนประเทศไทย”. โฟสต์ทูเดย์, 10(3463). น. 2.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร, พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น และคณะ. (2546). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).
- พิณสุดา สิริรังศรี. (2555). หนังสือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน: การศึกษาฐานราก ทางเลือกประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์การพิมพ์.
- มยุญัตร์ รูปเงิน. (2559). หลักสูตรท้องถิ่น. สืบค้นจาก <https://localcurriculum53.wikispaces.com/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88+5+%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B9%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%99>
- ยงยุทธ ชูแว่น. (2551). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไทย ว่าด้วยความเป็นมา สถานภาพ แนวคิด วิธีการศึกษา และบทบาทในปัจจุบัน. [ม.ป.ท.].
- วรากรณ์ สามโกเศศ และคณะ. (2553). ข้อเสนอทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะคนไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส).
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2544). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วิจารณ์ พานิช. (2548). ความหมายของการจัดการความรู้. สืบค้นจาก

<https://www.gotoknow.org/posts/147167>

วิทยา เกษรพรหม. (2559). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไทย. สืบค้นจาก

<https://www.gotoknow.org/posts/456727>

ศรีมงคล เจริญรัตน์. (2558). ครูกับการจัดการเรียนการสอน. สืบค้นจาก

<http://www.kroobannok.com/21863>

ศรีศักร วัลลิโภดม. (2533). พระนครศรีอยุธยาในฐานะราชธานีในศูนย์กลางประวัติศาสตร์อยุธยา.

พระนครศรีอยุธยา: ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา.

ศุภรัตน์ สิริปริดาพันธ์. (2556). การจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยน้ำป่าไหลหลาก โดยอาศัยชุมชนเป็น

ฐาน : กรณีศึกษาบ้านห้วยธนู ตำบล ตาลชุม อำเภอ ท่าวังผา จังหวัดน่าน. (วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคำชะอีบางระจัน. (2559). หนังสือเรียน วิชา

สด 23042 ตำนานคำชะอีบางระจัน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. [ม.ป.ท.].

สกลวรรณ สุขามณี. (2551). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และ

วัฒนธรรม โดยใช้หลักสูตรแกนกลางของชาติและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นฐานสา

หรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สมชาย นันทเสน. (2558). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถม

ศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนชาวเขา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เขตการศึกษา 8. สืบค้นจาก <http://www.researchgate.net/publication/27811445> 8

สมชาย ศรีวิรัตน์. (2558). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา. สืบค้นจาก

<https://www.gotoknow.org/posts/548601>

สยามล เพ็ชรงาน. (2553). การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน เพื่อการออกแบบหลักสูตรท้องถิ่น : กรณี

ของตำบล แม่สะเรียง อำเภอ แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2552). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559). กรุงเทพฯ: สำนักฯ.
- สีลาภรณ์ บัวสาย. (2553). ความสำคัญและบทบาทของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในปัจจุบัน. สืบค้นจาก http://www.trf.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1031:2013-12-07-03-04-03&catid=22:research-digest&Itemid=217
- สุชาติ จักรพิสูทธิ์. (2547, มิถุนายน – สิงหาคม). “การศึกษาทางเลือกของชุมชน”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 27(4). น. 18 – 23.
- สุเทพ สุนทรเกสซ์. (2522). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : การศึกษาประวัติศาสตร์ระดับจุลภาค. วารสารประวัติศาสตร์ท้องถิ่น.
- _____. (2540). ทฤษฎีสังคมวิทยาร่วมสมัย พื้นฐานแนวความคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและวัฒนธรรม. เชียงใหม่: โกลบอลวิชั่น.
- สุธี วรประดิษฐ. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชน. สืบค้นจาก http://trat.nfe.go.th/trat/topic5_old.php?page=5
- สุธีร์ รัตนเมฆกุล. (2555). โครงการการศึกษาปัญหาและการควบคุมอุบัติเหตุในเด็กนักเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุภัทรา อักกะมานัง. (2554). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น (รายงานการวิจัย). [ม.ป.ท.].
- อมรรัตน์ วัฒนาร. (2547). การวิจัยแบบร่วมมือที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร: กรณีศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่ (รายงานการวิจัย). [ม.ป.ท.].
- อรวรรณ กองพิลา. (2558). ความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. สืบค้นจาก <https://orawan1967.wordpress.com/>
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2544). วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2547). ยุทธศาสตร์สังคมไทยในการสร้างวิถีแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ครูสภา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Cohen , J. M. & Uphoff. (1981). **N. T. Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation.** Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University Education. Retrieved From : <http://eric.ed.gov/?q=Tinkler&id=EJ1029931>

Tinkler, Alan, Tinkler, Barri, Gerstl-Pepin, Cynthia; Mugisha, and Vincent M. (2015). **The Promise of a Community-Based, Participatory Approach to Service-Learning in Teacher.**

ภาคผนวก

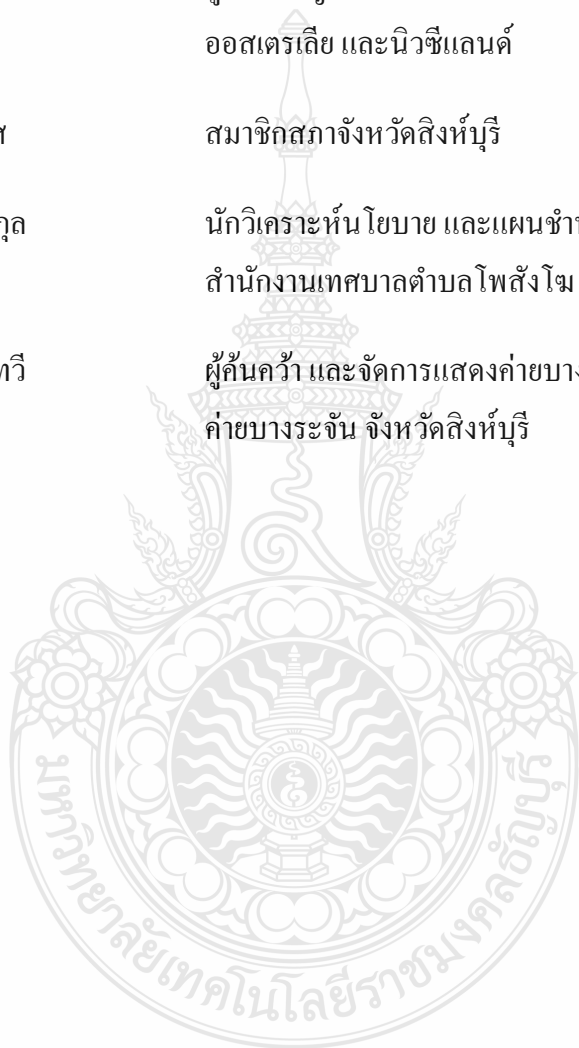

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ดร.รินรดี ปาปะโน อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ดร.ศรัณย์ เลิศรักษ์มงคล ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย สถาบันวิจัยนานาชาติแห่ง
ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์
3. นายสมคิด ม่วงเทศ สมาชิกสภาจังหวัดสิงห์บุรี
4. นายจุมพล เสียมสกุล นักวิเคราะห์นโยบาย และแผนชำนาญการ
สำนักงานเทศบาลตำบลโพสังโฆ จังหวัดสิงห์บุรี
5. นายทองศักดิ์ สุขเทวี ผู้ค้นคว้า และจัดการแสดงค่ายบางระจันหุ่นจำลองวีรชน
ค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0578.02/ ๒๕๖๔ 4

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

๑๘ ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ศรัณย์ เลิศวิกรมมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายชนภัทร อินทวาริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถอย่างดียิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ นายชนภัทร อินทวาริ ดังสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นพตส พรามณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

หนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าถึงรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 0578.02 / 0041.1

คณะกรรมการผู้ค้ำจุน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองเตย อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

19 มกราคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าถึงข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโบสถ์

เนื่องด้วย นายชนภัทร อินทวารวิ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับนักเขียนขึ้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี โดยมี ดร.ธัญญวรรณ เกาทัณฑ์ฤกษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายชนภัทร อินทวารวิ นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในงานวิจัยดังกล่าว โดยนักศึกษาระจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับวันและเวลา เข้าเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ให้ควรมีความอนุเคราะห์ด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นพดล พรานณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ค่ายบางระจัน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 เวลาเรียน 8 ชั่วโมง

แผน	แผนการจัดการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ / อุปกรณ์	วิธีวัด ประเมินผล
1	วีรกรรมของชาวยุทธ บางระจัน	2	มีเข้าใจประวัติศาสตร์ ของท้องถิ่นและ วีรกรรมของชาว ค่ายบางระจัน	1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้นักเรียนทราบ 2. ครูทบทวนบทเรียน โดยให้นักเรียน ตอบคำถามเกี่ยวกับวีรกรรมของชาว ค่ายบางระจัน 3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนา เกี่ยวกับประวัติศาสตร์จังหวัดของ ตนเองจะสามารถศึกษาได้จากที่ใดบ้าง - ถ้านักเรียนต้องการศึกษาเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์จังหวัดของตนเองจะ สามารถศึกษาได้จากที่ไหนบ้าง	1. ใบความรู้ 2. ใบงาน 3. อินเทอร์เน็ต 4. ห้องสมุด 5. แหล่งเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์	1. สังเกต พฤติกรรม การ เรียน 2. สังเกต พฤติกรรม การ ทำงานกลุ่ม 3. ตรวจสอบ งาน 4. ตรวจสอบ แบบฝึกหัด

แผน	แผนการจัดการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ / อุปกรณ์	วิธีวัด ประเมินผล
				<p>4. ครูพานักเรียน ไปทัศนศึกษาที่ค่าย บางระจัน</p> <p>5. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่องวีรกรรม ของชาวยุทธบางระจัน</p> <p>6. จากนั้นครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียน คิดว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ถ้านักเรียนเลือกตั้งถิ่นฐานจะเลือกตั้ง ถิ่นฐานในพื้นที่ที่มีลักษณะอย่างไร - การเลือกตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ดังกล่าว มีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร <p>7. ครูให้นักเรียนเขียนรายงานเรื่อง วีรกรรมของชาวยุทธบางระจัน</p> <p>8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง วีรกรรมของชาวยุทธบางระจัน</p>		

แผน	แผนการจัดการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ / อุปกรณ์	วิธีวัด ประเมินผล
2	อนุสาวรีย์วีรชนค่าย บางระจัน	1	สามารถอธิบายถึงการ สร้างอนุสาวรีย์วีรชน ค่ายบางระจัน	1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ นักเรียนทราบ 2. ครูทบทวนเนื้อหาที่เรียนให้กับ นักเรียน 3. ครูใช้คำถามเกี่ยวกับการสร้าง อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน จากการที่ไปทัศนศึกษามา 4. ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน 5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป การสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน	1. ใบความรู้ 2. ใบงาน 3. อินเทอร์เน็ต 4. ห้องสมุด 5. แหล่งเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์	1. สังเกต พฤติกรรม การเรียนรู้ 2. สังเกต พฤติกรรม การทำงานกลุ่ม 3. ตรวจใบงาน 4. ตรวจ แบบฝึกหัด

แผน	แผนการจัดการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ / อุปกรณ์	วิธีวัด ประเมินผล
3	อนุสาวรีย์พระอาจารย์ ธรรมโชติและวิหาร จตุรมุข	2	สามารถอธิบายถึง อนุสาวรีย์พระอาจารย์ ธรรมโชติและวิหาร จตุรมุข	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ 2. ครูใช้รูปภาพอนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรมโชติและวิหารจตุรมุขเพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหา จากการทำทัศนศึกษามา 3. ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง อนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรมโชติและวิหารจตุรมุข 4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำรายงานเรื่องอนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรมโชติและวิหารจตุรมุข 5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการตั้งอนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรมโชติและวิหารจตุรมุข 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบความรู้ 2. ใบงาน 3. อินเทอร์เน็ต 4. ห้องสมุด 5. แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตพฤติกรรม 2. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม 3. ตรวจใบงาน 4. ตรวจแบบฝึกหัด

แผน	แผนการจัดการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ / อุปกรณ์	วิธีวัด ประเมินผล
4	คำจารึกอนุสาวรีย์ วีรชนค่ายบางระจัน และจารึกวิหาร พระอาจารย์ธรรมโชติ	2	สามารถอธิบายถึง คำจารึกอนุสาวรีย์ วีรชนค่ายบางระจัน และจารึกวิหารพระ อาจารย์ธรรมโชติได้	1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ นักเรียนทราบ 2. ครูนำเอาคำจารึกอนุสาวรีย์วีรชนค่าย บางระจันและจารึกวิหารพระอาจารย์ ธรรมโชติ มาให้ให้นักเรียนอ่าน และร่วมกันสรุป 3. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่องคำจารึก อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และ จารึกวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ 4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อเขียน รายงานเกี่ยวกับคำจารึกอนุสาวรีย์ วีรชนค่ายบางระจัน และจารึกวิหาร พระอาจารย์ธรรมโชติ 5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับ คำจารึกอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และจารึกวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ	1. ใบความรู้ 2. ใบงาน 3. อินเทอร์เน็ต 4. ห้องสมุด 5. แหล่งเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์	1. สังเกต พฤติกรรม การ เรียน 2. สังเกต พฤติกรรม การ ทำงาน กลุ่ม 3. ตรวจใบงาน 4. ตรวจ แบบฝึกหัด

แผน	แผนการจัดการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ / อุปกรณ์	วิธีวัด ประเมินผล
5	วัดโพธิ์เก่าต้น	1	สามารถเล่าถึงประวัติวัดโพธิ์เก่าต้น	<ol style="list-style-type: none"> ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ ครูนำภาพวัดโพธิ์เก่าต้นมาพร้อมกันเสนอความคิดเห็น และตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ครูเชิญวิทยากรมาพูดคุยให้ความรู้กับนักเรียน เกี่ยวกับวีรกรรมของชาวค่ายบางระจัน อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน อนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรมโชติ และวิหารจตุรมุข คำจารึกอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และจารึกวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ และวัดโพธิ์เก่าต้น ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่องวัดโพธิ์เก่าต้น 	<ol style="list-style-type: none"> ใบความรู้ ใบงาน อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ 	<ol style="list-style-type: none"> สังเกตพฤติกรรม สังเกตการเรียน สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ตรวจใบงาน ตรวจแบบฝึกหัด

แผน	แผนการจัดการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ / อุปกรณ์	วิธีวัด ประเมินผล
				5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปได้ว่า วัดโพธิ์เก่าตั้งเป็นเรื่องราวในอดีต ที่ เห็นได้ว่าผู้คนในอดีตส่วนใหญ่จะชอบ ทำบุญตามศาสนสถาน และจัดกิจกรรม ต่างๆ ในบริเวณวัด ทำให้เกิดโบราณ สถานต่างๆ ที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน		
	รวม	8				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา (วิชาประวัติศาสตร์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง วิถีกรรมของชาวค่ายบางระจัน เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ส 4.2 ป.4/1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และ ยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ส 4.2 ป.4/1 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของ มนุษยชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

มีเข้าใจประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและวิถีกรรมของชาวค่ายบางระจัน

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกสาระสำคัญของวิถีกรรมค่ายบางระจันได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องราวของวิถีกรรมค่ายบางระจันได้
3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างของการรักถิ่นฐานของตนเองได้

สาระสำคัญ

การศึกษาวิกรรมของชาวค่ายบางระจันเป็นการศึกษาความเป็นอยู่ ความรักชาติ ความสามัคคี และความกล้าหาญ ซึ่งมีผู้นำในการสู้รบ มีดังนี้ นายแท่น นายโชติ นายอิน นายเมือง นายดอก นายแก้ว ขุนสรรค์ นายจันทร์หนวดเขี้ยว นายทองเหม็น นายทองแสงใหญ่ และพันเรื่อง โดยมีพระอาจารย์ธรรมโชติ เป็นขวัญและกำลังใจในการสู้รบ

สาระการเรียนรู้

ความเป็นมาของวิกรรมของชาวค่ายบางระจัน และรู้ประวัติของผู้นำทั้ง 11 คน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูทบทวนบทเรียน โดยให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับวิกรรมของชาวค่ายบางระจัน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จังหวัดของตนเองจะสามารถศึกษาได้จากที่ใดบ้าง
  - ถ้านักเรียนต้องการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จังหวัดของตนเองจะสามารถศึกษาได้จากที่ไหนบ้าง
4. ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่ค่ายบางระจัน
5. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่องวิกรรมของชาวค่ายบางระจัน
6. จากนั้นครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนคิดว่า
  - ถ้านักเรียนเลือกตั้งถิ่นฐานจะเลือกตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ที่มีลักษณะอย่างไร
  - การเลือกตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ดังกล่าวมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร
7. ครูให้นักเรียนเขียนรายงานเรื่องวิกรรมของชาวค่ายบางระจัน
8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องวิกรรมของชาวค่ายบางระจัน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. อินเทอร์เน็ต
4. ห้องสมุด
5. แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

1. การวัดผล

ชิ้นงาน

- เขียนรายงานเรื่อง วิศวกรรมของชาวค่ายบางระจัน
- ใบงาน / แบบฝึก

2. วิธีการวัดผล

- สังเกตพฤติกรรมการเรียน
- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ตรวจใบงาน
- ตรวจแบบฝึกหัด

3. เครื่องมือวัด

- แบบสังเกตพฤติกรรม
- แบบทดสอบ

4. เกณฑ์การประเมินใบงาน

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน					รวม (20)
		5	4	3	2	1	
1	ภาษา						
2	เนื้อหา						
3	เวลา						
	รวม						

ระดับคุณภาพ

คะแนน 16 – 20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11 – 15 หมายถึง ดี

คะแนน 6 – 10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 1 – 5 หมายถึง ปรับปรุง

บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

ครูผู้สอน

5. รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินผลของใบงาน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน					
	5	4	3	2	1	
1. ภาษา	- มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง - ประโยคสอดคล้องกับเนื้อหา - สะกดคำถูกต้อง - มีการเว้นวรรคโดยไม่มีคำ - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- ประโยคสอดคล้องกับเนื้อหา - สะกดคำถูกต้อง - มีการเว้นวรรคโดยไม่มีคำ - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- สะกดคำถูกต้อง - มีการเว้นวรรคโดยไม่มีคำ - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- มีการเว้นวรรคโดยไม่มีคำ - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- มีการเว้นวรรคโดยไม่มีคำ - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์

ประเด็นการ ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน					
	5	4	3	2	1	
2. เนื้อหา	- เนื้อหา ถูกต้อง - เนื้อหาตรง ตามหัวข้อ เรื่อง - เนื้อหา เป็นไปตาม กำหนด - รายละเอียด ครอบคลุม - เนื้อหา สอดคล้อง	- เนื้อหาตรง ตามหัวข้อ เรื่อง - เนื้อหา เป็นไปตาม กำหนด - รายละเอียด ครอบคลุม - เนื้อหา สอดคล้อง	- เนื้อหา เป็นไปตาม กำหนด - รายละเอียด ครอบคลุม - เนื้อหา สอดคล้อง	- รายละเอียด ครอบคลุม - เนื้อหา สอดคล้อง	- รายละเอียด ครอบคลุม - เนื้อหา สอดคล้อง	- เนื้อหา สอดคล้อง
3. เวลา	ส่งชิ้นงาน ภายในเวลา ที่กำหนด	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด ครึ่งชั่วโมง	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด 1 ชั่วโมง	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด 1 ชั่วโมงครึ่ง	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด 2 ชั่วโมง ขึ้นไป	

ใบความรู้

วีรกรรมของชาวค่ายบางระจัน

ชาวบ้านบางระจัน (กลุ่มวีรชนผู้กล้า)

ชาวบ้านบางระจัน เป็นกลุ่มบุคคลที่ถือเป็นตัวอย่างบุคคลสำคัญในภาคกลาง ซึ่งได้รับการยกย่องว่า เป็นกลุ่มบุคคลผู้กล้าหาญและเสียสละชีวิตต่อชาติบ้านเมือง

ประวัติ

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ก่อนจะเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พระเจ้ามังระกษัตริย์พม่าได้ยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา โดยได้ยกกองทัพมา 2 ทาง คือ ทางเมืองกาญจนบุรีและทางเมืองตาก โดยมีเนเมียวสีหบดี และมังมหานรธา เป็นแม่ทัพ โดยทัพแรกให้เนเมียวสีหบดีเป็นแม่ทัพยกมาตีหัวเมืองฝ่ายเหนือของกรุงศรีอยุธยาแล้วให้ย้อนกลับมาตีกรุงศรีอยุธยา ส่วนทัพที่ 2 มอบให้มังมหานรธาเป็นแม่ทัพยกมาตีเมืองทวายและกาญจนบุรี แล้วให้ยกกองทัพมาสมทบกับเนเมียวสีหบดีเพื่อล้อมกรุงศรีอยุธยาพร้อมกัน ทัพของเนเมียวสีหบดีได้มาตั้งค่ายอยู่ที่เมืองวิเศษไชยชาญ แล้วให้ทหารออกปล้นสะดมทรัพย์สินสมบัติ เสบียงอาหาร และข่มเหงราษฎรไทย จนชาวเมืองวิเศษไชยชาญไม่สามารถอดทนต่อการข่มเหงของพวกพม่าได้ กลุ่มชาวบ้านบางระจันประกอบด้วย นายแท่น นายโชติ นายอิน นายเมือง นายดอก และนายทองแก้ว จึงได้รวบรวมชาวบ้านต่อสู้กับพม่า โดยได้อัญเชิญพระอาจารย์ธรรมโชติจากสำนักวัดเขานางบัวข แวงเมืองสุพรรณบุรี ซึ่งชาวบ้านให้ความเคารพศรัทธาให้มาช่วยคุ้มครองและมาร่วมให้กำลังใจ และได้มีบุคคลชั้นหัวหน้าเพิ่มขึ้นอีก ได้แก่ ขุนสวรรค์ นายจันทวนต เขี้ยว นายทองเหม็น นายทองแสงใหญ่ และพันเรือง เมื่อมีชาวบ้านอพยพเข้ามา มากขึ้น จึงช่วยกันตั้งค่ายบางระจันขึ้น เพื่อต่อสู้ขัดขวางการรุกรานของพม่า

วีรกรรมสำคัญ

ชาวบ้านบางระจันรวบรวมชาวบ้านได้จำนวนมาก จึงตั้งค่ายสู้รบกับพม่า โดยมีกลุ่มผู้นำรวม 11 คน พม่าได้พยายามเข้าตีค่ายบางระจันถึง 7 ครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จ ในที่สุดสุกี้ซึ่งเป็นพระนายกองของพม่าได้อาสาปราบชาวบ้านบางระจัน โดยตั้งค่ายประชิดค่ายบางระจัน แล้วใช้ปืนใหญ่ยิงเข้าไปในค่ายแทนการสู้รบกันกลางแจ้ง ทำให้ชาวบ้านเสียชีวิตไปจำนวนมาก

ชาวบ้านบางระจันไม่มีปืนใหญ่ยิงตอบโต้ฝ่ายพม่า จึงมีใบบอกไปทางกรุงศรีอยุธยาให้ส่งปืนใหญ่มาให้ แต่ทางกรุงศรีอยุธยาไม่กล้าส่งมาให้ เพราะเกรงว่าจะถูกฝ่ายพม่าดักปล้นระหว่างทาง

ชาวบ้าน จึงช่วยกันหล่อปืนใหญ่โดยบริจาคของใช้ทุกอย่างที่ทำด้วยทองเหลืองมาหล่อปืนได้สอง กระบอก แต่พอทดลองนำไปยิงปืนก็แตกראวจนใช้การไม่ได้ ถึงแม้ว่าไม่มีปืนใหญ่ ชาวบ้านบางระจัน ก็ยังคงยืนหยัดต่อสู้กับพม่าต่อไป จนกระทั่งวันแรม 2 ค่ำ เดือน 8 พ.ศ. 2309 ค่ายบางระจันก็ถูกพม่า ติแตกและสามารถยึดค่ายไว้ได้ หลังจากที่ยืนหยัดต่อสู้กับข้าศึกมานานถึง 5 เดือน

จากวีรกรรมของชาวบ้านบางระจันทำให้ได้รับการยกย่องว่า เป็นวีรกรรมของคนไทยที่มี คุณค่าอย่างยิ่งในการเสียสละชีวิตให้แก่ชาติบ้านเมือง และแสดงให้เห็นถึงความสามัคคีและความ กล้าหาญของคนไทยในการต่อสู้กับข้าศึก และถือเป็นแบบอย่างที่ดีของอนุชนรุ่นหลัง ทางราชการ จึงได้สร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจันเป็นรูปหล่อ วีรชนที่เป็นหัวหน้าทั้ง 11 คน ขึ้นบริเวณหน้า ค่ายบางระจัน อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี เพื่อเป็นอนุสรณ์สืบต่อไป

ประวัติศาสตร์การรบทั้ง 8 ครั้ง

การรบครั้งที่ 1 ทหารพม่าที่เมืองวิเศษชัยชาญยกพลมาประมาณ 100 เศษ มาตามจับพันเรื่อง เมื่อถึงบ้านบางระจัน ก็หยุดอยู่ ณ ผังแม่น้ำ (บางระจัน) นายแท่นจัดคนให้รักษาค่ายแล้วนำคน 200 ข้ามแม่น้ำไปรบกับพม่า ทหารพม่าไม่ทันรู้ตัวยิงปืนได้เพียงนัดเดียวชาวไทย ซึ่งมีอาวุธสั้นทั้งนั้นก็กรู เข้าไล่ฟันแทงพม่าถึงขั้นตะลุมบอน พลทหารพม่าล้มตายหมดเหลือแต่ตัวนายสองคนขึ้นม้าหนีไปได้ ไปแจ้งความให้นายทัพพม่าที่ค่ายแวงเมืองวิเศษชัยชาญทราบ และส่งข่าวให้แม่ทัพใหญ่ คือ เนเมียวสีหบดี ซึ่งตั้งค่ายใหญ่อยู่ ณ ปากน้ำพระประสบทราบด้วย

การรบครั้งที่ 2 เนเมียวสีหบดีจึงแต่งให้จางจวนห่วน คุมพล 500 มาตีค่ายบางระจัน นายแท่นก็ ยกพลออกรบ ตีทัพพม่าแตกพ่ายล้มตายเป็นอันมาก แม่ทัพพม่าได้เกณฑ์ทหารเพิ่มเป็น 700 คน ให้ เขินห่วนคุมพลยกมาตีค่ายบางระจัน ทัพพม่าก็ถูกตีแตกพ่ายอีกเป็นครั้งที่ 2

การรบครั้งที่ 3 เมื่อกองทัพพม่าต้องแตกพ่ายหลายครั้ง เนเมียวสีหบดีเห็นว่าจะประมาทกำลัง ของชาวบ้านบางระจันต่อไปอีกไม่ได้ จึงเกณฑ์พลเพิ่มเป็น 900 คน ให้ดิงจาโบ เป็นผู้คุมทัพครั้งนี้ ชาวบ้านบางระจันมีชัยชนะพม่าอีกเช่นครั้งก่อนๆ

การรบครั้งที่ 4 การที่พม่าแพ้ไทยหลายครั้งเช่นนี้ ทำให้พม่าขาดฝีมือคนไทย จึงหยุดพักรบ ประมาณ 2-3 วัน แล้วเกณฑ์ทัพใหญ่เพื่อมาตีค่ายบางระจัน มีกำลังพลประมาณ 1,000 คน ทหารม้า 60 สุรินจอช่องเป็นนายทัพ พม่ายกทัพมาตั้งที่บ้านห้วยไผ่ (ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอแสวงหา จังหวัด อ่างทอง) ฝ่ายค่ายบางระจันได้จัดเตรียมกันเป็นกระบวนทัพสู้พม่า คือ นายแท่นเป็นนายทัพคุมพล 200 พันเรื่องเป็นปีกซ้ายคุมพล 200 ชาวไทยเหล่านี้มีปืนคาบศิลาบ้าง ปืนของพม่าและกระสุนดินดำของ พม่า ซึ่งเก็บได้จากการรบครั้งก่อนๆ บ้าง นอกจากนั้นก็ป็นอาวุธตามแต่จะหาได้ ทัพไทยทั้งสาม

ยกไปตั้งที่คลองสระตือสี่ต้น อยู่คนละฟากคลองกับพม่า ต่างฝ่ายต่างยิงตอบโต้กันฝ่ายไทยชำนาญ ภูมิประเทศกว่า ไฉนไม้และหญ้ามาถมคลอง แล้วพากันรุกข้ามรบไล่พม่าถึงขึ้นใช้อาวุธสั้น พม่าล้ม ตายเป็นอันมาก ตัวสุรินทรจ้อช้องนายทัพพม่า ชีม่ากั้นร่มระย้าเร่งให้ตีกองรบอยู่กลางพล ถูกพลทหาร ไทยวิ่งเข้าไปฟันตาย ณ ที่นั้น ส่วนนายแท่นแม่ทัพไทยก็ถูกปืนที่เข้าบาดเจ็บสาหัสต้องห้ามออกมา จากที่รบ ทัพไทยกับพม่ารบกันตั้งแต่เช้าจนเที่ยง ต่างฝ่ายต่างอดโรย จึงถอยทัพจากกันอยู่คนละฟาก คลอง พวกชาวบ้านบางระจันในค่ายก็นำอาหารออกมาเลี้ยงดูพวกทหาร ขณะพม่าต้องหุงหาอาหาร และมิวจจัดการศพแม่ทัพไม่ทันระวังตัว กองสอดแนมของไทยมาแจ้งข่าว พวกทหารไทยกินอาหาร เสร็จแล้วก็ยกข้ามคลองเข้าโจมตีพม่าพร้อมกันทันที ทหารพม่าแตกพ่ายไม่เป็นกระบวน ที่ถูกอาวุธ ล้มตายประมาณสามส่วน และเสียเครื่องอาวุธยุทธภัณฑ์เป็นอันมาก ไทยไล่ติดตามจนใกล้ค่ำจึงยก กลับมายังค่าย กิตติศัพท์ความเก่งกล้าของชาวบ้านบางระจันแพร่หลายออกไปมีชาวบ้านอื่นๆ อพยพ ครอบครัวเข้ามาอาศัยอยู่ในค่ายบางระจันเพื่อขึ้นอีกเป็นลำดับ

การรบครั้งที่ 5 พม่าเว้นระยะไม่ยกมาตีค่ายบางระจันอยู่ประมาณ 10-11 วัน ด้วยเกรงฝีมือชาว ไทย หลังจากนั้นจึงแต่งทัพยกมาอีกครั้งหนึ่ง มีแยกออกมาเป็นนายทัพ คุมทหารซึ่งเกณฑ์แบ่งมาจาก ทุกค่ายเป็นคนประมาณ 1,000 คนเศษ พร้อมด้วยม้าและอาวุธต่างๆ แต่กองทัพพม่านี้ก็ปราชัยชาวบ้าน บางระจันแตกพ่ายไป

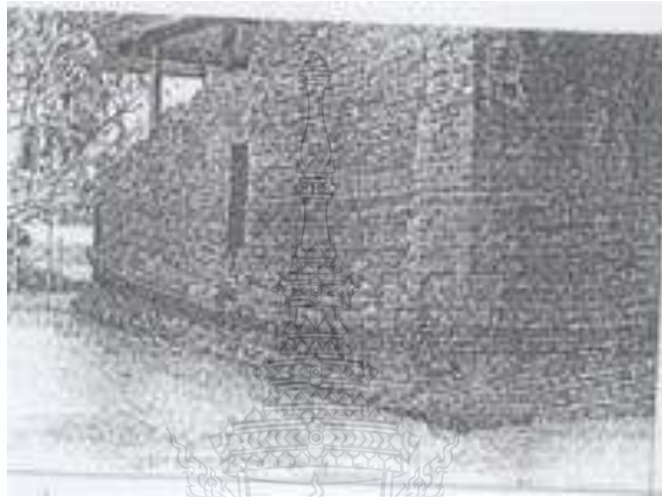
การรบครั้งที่ 6 นายทัพพม่าครั้งที่ 6 นี้คือ จิกแก ปลัดเมืองทวาย คุมพล 100 เศษ ฝ่ายไทยมีชัย ชนะอีกเช่นเคย

การรบครั้งที่ 7 เนเมียวสีหบดีได้แต่งกองทัพให้ยกมาตีค่ายบางระจันอีก ให้อากาศป็นคีย์เป็น แม่ทัพคุมพล 1,000 เศษ อากาศป็นคีย์ยกกองทัพไปตั้ง ณ บ้านขุนโลก ทางค่ายบางระจันดำเนินกลศึก คือ จัดให้ขุนสรรค์ซึ่งมีฝีมือแม่นปืน คุมพลทหารปืนคอยป้องกันกองทัพม้าของพม่า นายจันหนวด เขียวเป็นแม่ทัพใหญ่คุมพล 1,000 เศษออกตีทัพพม่าและล้อมค่ายไว้ ทหารไทยใช้การรบแบบจู่โจม พม่ายังไม่ทันตั้งค่ายเสร็จก็ถูกโอบตีทางหลังค่าย ทหารพม่าถูกฆ่าตายเกือบหมดเหลือรอดตายเป็น ส่วนน้อย แม่ทัพก็ตายในที่รบครั้งนี้ทำให้พม่าหยุดพักรบนานถึงครึ่งเดือน

การรบครั้งที่ 8 การที่พม่าส่งกองทัพมาปราบค่ายบางระจันถึง 7 ครั้ง แต่ต้องแตกพ่ายยับเยิน ทุกครั้งนั้น ทำให้แม่ทัพใหญ่ของพม่าวิตกมาก เนื่องจากชาวบ้านบางระจันมีกำลังเข้มแข็งขึ้นทุกที และทหารพม่าก็พากันเกรงกลัวฝีมือไทย ไม่มีใครอาสาเป็นนายทัพ ขณะนั้นมีชาวมอญผู้หนึ่งเคยอยู่ เมืองไทยมานาน รู้จักนิสัยคนไทยและภูมิประเทศดี ได้เข้าฝากตัวทำราชการอยู่กับพม่าจนได้รัย ตำแหน่งสุกี้ หรือพระนายกอง สุกี้เข้ารับอาสาจะขอไปตีค่ายบางระจัน เนเมียวสีหบดีจึงแต่งตั้งให้เป็น แม่ทัพคุมพล 2,000 พร้อมทั้งม้าและสรรพาวุธทั้งปวง สุกี้ดำเนินการศึกอย่างชาญฉลาด เมื่อเวลา

เดินทัพไม่ตั้งทัพกลางแปลงอย่างทัพอื่น ให้ตั้งค่ายรายไปตามทาง 3 ค่าย และรื้อค่ายหลังผ่อนไปสร้างข้างหน้าเป็นลำดับ (เป็นที่น่าสังเกตว่าการเคลื่อนทัพโดยตั้ง 3 ค่ายของสุกัณฐี เป็นวิธีเดียวกับการเดินทัพของกองทัพเล่าปี่ ที่มี ขงเบ้งเป็นแม่ทัพในสงครามสามก๊ก ใช้ตั้งรับทัพที่เชี่ยวชาญการรบในท้องที่นั้นๆ น่าจะแสดงให้เห็นว่าสุกัณฐี ขวามัญผู้นี้ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในพิชัยสงคราม หรืออย่างน้อยต้องศึกษาประวัติศาสตร์สงครามมาอย่างลึกซึ้ง) ใช้เวลาถึงครึ่งเดือนจึงใกล้ค่ายบางระจัน สุกัณฐีใช้วิธีตั้งมั่นรบอยู่ในค่าย ด้วยรู้ว่าคนไทยเชี่ยวชาญการรบกลางแปลง พวกหัวหน้าค่ายบางระจันนำกำลังเข้าตีค่ายพม่าหลายครั้งไม่สำเร็จกลับทำให้ไทยเสียไพร่พลไปเป็นจำนวนมาก วันหนึ่งนายทองเหม็นดื่มสุราแล้วขี่กระบือนำพลส่วนหนึ่งเข้าตีค่ายพม่า สุกัณฐีนำพลออกรบนอกค่าย นายทองเหม็นกล้าเข้าอยู่ท่ามกลางข้าศึกแต่ผู้เดียว แม้ว่าจะมีฝีมือสามารถฆ่าฟันทหารพม่ารามัญล้มตายหลายคน แต่ในที่สุดก็ถูกทหารพม่ารุมล้อมจนสิ้นกำลังและถูกทุบตีตายในที่รบ (เล่าขานกันมาว่านายทองเหม็นเป็นผู้รู้ในวิชาคงกระพันชาตรี และมีของขลังป้องกันภัยอันตราย ฟันแทงไม่เข้า หากจะทำร้ายคนมีวิชาเช่นนี้จะต้องตีด้วยของแข็ง) ทัพชาวบ้านบางระจันเมื่อเสียนายทัพก็แตกพ่าย ซึ่งนับว่าเป็นครั้งแรกในการรบกับพม่า ทัพพม่ายกติดตามมาจนถึงบ้านขุนโลกใกล้ค่ายบางระจัน แล้วตั้งค่ายมั่นอยู่ ทัพบางระจันพยายามตีค่ายพม่าอีกหลายครั้งไม่สำเร็จก็ท้อถอย สุกัณฐีจึงให้ทหารขุดอุโมงค์เข้าใกล้ค่ายน้อยบางระจัน ปลุกหอรบขึ้นสูงนำปืนใหญ่ขึ้นยิงเข้าไปในค่ายถูกผู้คนล้มตายเป็นอันมาก ค่ายน้อยบางระจันก็แตกพ่ายลงนอกจากนี้ยังมีเรื่องที่ทำให้ชาวบ้านบางระจันเสียกำลังใจลงอีกคือ นายแท่นหัวหน้าค่ายที่ถูกปืนที่เข้าบาดเจ็บ ครั้งที่สุรินทรจ่อช่องเป็นแม่ทัพยกมาเมื่อการรบครั้งที่ 4 นั้นได้ถึงแก่กรรมลงในเดือน 6 ปีจอ พ.ศ. 2309 หัวหน้าชาวบ้านบางระจันคนอื่น ได้พยายามจะนำทัพไทยออกรบกับพม่าอีกหลายครั้ง วันหนึ่งทัพพม่าสามารถตีโอบหลังกระหนาบทัพไทยได้ ขุนสรรค์และนายจันหนวดเขี้ยวได้ทำการรบจนกระทั่งตัวตายในที่รบ ยังเหลือแต่พันเรื่องและนายทองแสงใหญ่เป็นหัวหน้าสำคัญ ชาวค่ายบางระจันเห็นว่าตนเสียเปรียบ ผู้คนล้มตายลงไปมาก เหลือกำลังที่จะต่อสู้กับพม่าแล้ว จึงมีใบบอกเข้าไปยังกรุงศรีอยุธยาขอปืนใหญ่ 2 กระบอก พร้อมด้วยกระสุนดินดำเพื่อจะนำมายิงค่ายพม่าทางพระนครปรึกษากันแล้วเห็นพร้อมกันว่าไม่ควรให้ เนื่องจากกลัวว่าพม่าจะแย่งชิงกลางทางบ้าง หรือหากพม่าตีค่ายบางระจันแตก พม่าก็จะได้ปืนใหญ่นั้นมาเป็นกำลังรบพระนคร พระยารัตนาธิเบศร์ไม่เห็นด้วยในข้อปรึกษา จึงออกไป ณ ค่ายบางระจัน เรียกร่เครื่องภาชนะทองเหลืองทองขาวจากพวกชาวบ้านหล่อปืนใหญ่ขึ้นมาสองกระบอก แต่ปืนทั้งสองนั้นราวใช้ไม่ได้ พระยารัตนาธิเบศร์เห็นว่าการศึกจะไม่เป็นผลสำเร็จจึงกลับพระนคร เมื่อขาคที่พึ่งชาวบ้านบางระจันก็เสียกำลังใจมากขึ้น ฝีมือการสู้รบกับพม่าก็พลอยอ่อนลง บางพวกก็พาครอบครัวหลบหนีออกจากค่าย ผู้คนในค่ายก็เบาบางลง ในที่สุดพม่าก็สามารถตีค่ายใหญ่บางระจันได้ ในวันจันทร์ แรม 2 ค่ำ เดือนแปด ปีจอ พ.ศ. 2309 รวมเวลา

ที่ไทยรบกับพม่า ตั้งแต่เดือนสี่ ปลายปีระกา พ.ศ. 2308 ถึงเดือนแปด ปีจอ พ.ศ. 2309 เป็นเวลาทั้งสิ้น 5 เดือน พม่าได้กวาดต้อนชาวไทยในค่ายบรรดาที่รอดตายทั้งหลายกลับไปยังค่ายพม่า ส่วนพระอาจารย์ธรรมโชติ ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ช่วยให้กำลังใจให้ชาวบ้านบางระจันสู้รบกับพม่าอย่างห้าวหาญนั้น ไม่ปรากฏว่าท่านมรณภาพอยู่ในค่าย ถูกกวาดต้อน หรือหลบหนีไปได้

รูปภาพที่ ค.1 โบสถ์พระธรรมโชติ ในค่ายบางระจัน

รูปภาพที่ ค.2 พระอาจารย์ธรรมโชติ เกจิอาจารย์ผู้เรืองวิชาอาคมที่เคารพบูชา ของเหล่าผู้กล้าแห่งบ้านบางระจัน

รูปภาพที่ ค.3 อนุสรณ์สถานชาวบ้านบางระจัน

รูปภาพที่ ค.4 ค่ายจำลองบางระจัน

ประวัติ 11 วีรชนบางระจัน

รูปภาพที่ ค.5 นายพันเรื่อง

1. นายพันเรื่อง เป็นหัวหน้าหมู่บ้าน เมื่อถูกพม่าเข้าปล้นหมู่บ้าน ทั้งข้าวปลาอาหาร ส่วนชาวบ้านถูกทหารพม่ารังแก ข่มเหง จึงได้รับความเดือดร้อน นายพันเรื่อง นายทองแสงใหญ่ และนายจันหนวดเขี้ยวปรึกษากันว่า ให้ชาวบ้านบางระจันทั้งหมดไปอยู่ที่วัดโพธิ์เก้าต้น เพื่อหลบทหารพม่า เพราะมีคลองธรรมชาติล้อมรอบถึง 2 ชั้น และชายฉกรรจ์ในหมู่บ้านจำนวนหนึ่ง ซึ่งแบ่งกลุ่มกันออกลาดตระเวน หลอกล่อทหารพม่าให้หลงทาง และนายพันเรื่องยังเป็นผู้ออกความคิดหล่อปืนใหญ่ เพื่อยิงทำลายค่ายพม่า จึงชวนชาวบ้านให้เสียดสละทองเหลือง ทองแดง หล่อปืนขึ้น 2 กระบอก แต่ใช้การไม่ได้ อาจเพราะโลหะไม่ได้เป็นชนิดเดียวกัน หรือไม่ชำนาญ ชาวบ้านต้องอยู่ในสภาพเสียชีวิตลำบาก ลำบาก และท่านได้หลบหนีทหารพม่าในคราวค่ายแตกไปเสียชีวิตริมฝั่งคลอง หน้าวัดขุนสงฆ์ห่างจากค่ายประมาณ 2.5 กิโลเมตร

รูปภาพที่ ค.6 นายแท่น

2. นายแท่น เป็นคนบ้านศรีบัวทอง แขวงเมืองสิงห์บุรี เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ และมีฝีมือในการวางแผนรบ จัดว่าเป็นแม่ทัพใหญ่อีกคนหนึ่ง นายแท่นคุมพลเข้ารบกับทหารพม่าหลายครั้งได้รับชัยชนะ ในการรบครั้งที่ 4 ท่านคุมพล 200 คน เป็นทัพหลวง คุมพลเข้าตีลวงพม่าก่อน และให้ทหารปีกขวาและปีกซ้ายตีโอบหลัง สนามรบคือฝั่งคลองทุ่งห้วยไผ่สะตือสี่ต้น ในการรบครั้งนั้นท่านได้รับชัยชนะ และสามารถฆ่าแม่ทัพพม่าได้ คือ สุรินทรจ้อช่อง แต่ท่านก็ได้รับบาดเจ็บที่ขา เนื่องจากถูกอาวุธของข้าศึก ต้องห้ามกลับค่ายหลังจากนั้นท่านต้องนอนรักษาตัวอยู่ในค่าย ไม่นานก็เสียชีวิต เพราะพิษบาดแผล ทำให้ทุกคนในบางระจันเสียขวัญกำลังใจ เนื่องจากขาดบุคคล ซึ่งเป็นที่พึ่ง 1 ใน 11 ท่าน ทุกคนในค่ายต้องหลั่งน้ำตาในการจากไปของท่าน

รูปภาพที่ ค.7 นายโชติ

3. นายโชติ เป็นคนบ้านศรีบัวทอง แขวงเขตเมืองสิงห์บุรีติดต่อเมืองสุพรรณบุรี นายโชติได้รวมชาวบ้านที่ถูกกองลาดตะเวนของทหารพม่าข่มเหง และให้ส่งหญิงสาวให้ ในครั้งนั้นท่านกับพรรคพวกได้ลวงทหารพม่าไปฆ่าได้กว่า 20 คน จากนั้นท่านและชาวบ้านจึงมาอยู่รวมกัน ณ บางระจัน ท่านได้ต่อสู้กับทหารพม่า จนเสียชีวิตในสนามรบ

รูปภาพที่ ค.8 นายอิน

4. นายอิน เป็นคนบ้านสีบัวทอง ที่มากับนายแท่น นายโชติ นายเมือง เป็นคนหนึ่งที่ร่วมกันฆ่าทหารพม่าในครั้งแรก แล้วมารวมรวมกำลังตั้งค่ายบางระจันขึ้น ณ วัดโพธิ์เก้าต้น ท่านเป็น 1 ใน 11 ผู้นำชาวบ้านที่ออกต่อสู้กับทหารพม่า ด้วยความกล้าหาญจนตัวตายในสนามรบ

รูปภาพที่ ค.9 นายทองแก้ว

5. นายทองแก้ว อยู่เมืองวิเศษชัยชาญ เมืองถูกกองทัพพม่าตีเมืองวิเศษชัยชาญแตกและยึดเมืองได้ นายทองแก้วจึงรวบรวมชาวบ้านหลบหนีไปอยู่ที่บ้านโพธิ์ทะเล ท่านหนีออกมาคราวเดียวกับนายดอก ต้องแยกทัพกันอยู่เพราะมีชาวบ้านจำนวนมาก

รูปภาพที่ ค.10 นายทองแสงใหญ่

6. นายทองแสงใหญ่ ท่านเป็น 1 ใน 11 ท่านที่เป็นผู้นำระดับแนวหน้า และท่านเป็นผู้ที่คิดตั้งค่ายน้อยเพื่อลวงทหารพม่า ได้ตัดชายฉกรรจ์จำนวนหนึ่ง ตั้งค่ายขึ้นอีกค่ายหนึ่ง ซึ่งห่างจากค่ายใหญ่ออกไป ในค่ายใหญ่เต็มไปด้วยคนแก่ทั้งชายหญิงเด็กเล็กและผู้ป่วยที่บาดเจ็บจากการสู้รบและมีการเสียชีวิตทุกวันท่านต่อสู้กับทหารพม่าด้วยกำลังที่มีอยู่ทั้งหมด

รูปภาพที่ ค.11 นายเมือง

7. นายเมือง เป็นคนบ้านศรีบัวทอง เมืองสิงห์บุรี ร่วมกับนายอิน นายโชติ นายแท่น และชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่ง ลวงทหารพม่าไปฆ่า และท่านเป็นคนไปนิมนต์พระอาจารย์ธรรมโชติ จากแคว้นเมืองสุพรรณ มาอยู่วัดโพธิ์เก้าต้น ค่ายบางระจัน นายเมืองเป็น 1 ใน 11 ผู้นำชาวบ้านในค่ายที่คุ้มคนออกต่อสู้กับพม่า จนกระทั่งเสียชีวิตในสนามรบ

รูปภาพที่ ค.12 ชุนสรรค

8. ชุนสรรค จากเมืองสรรคบุรี ท่านได้รวบรวมชาวบ้านต่อสู้กับทหารพม่าที่ยกทัพมาทางเมืองอุทัยธานี ท่านมีฝีมือในการยิงปืน เมื่อท่านกับชาวบ้านต่อต้านทหารพม่าไม่ไหวจึงชักชวนชาวบ้านมารวมกันที่บางระจัน และได้ร่วมรบกับชาวบ้านศรีบัวทอง ชาวเมืองวิเศษชัยชาญ ชาวบ้านที่รวมตัวกันอยู่ วัดโพธิ์เก้าต้นค่ายบางระจัน และท่านได้ให้ชาวบ้านรวบรวมอาวุธต่างๆ ที่ยึดได้จากทหารพม่าในการรบครั้งก่อน ๆ ที่ได้รับชัยชนะ ครั้งหนึ่งท่านได้ร่วมกับนายจันหนวดเขี้ยว ท่านได้คุมพล 100 คน ตีทัพของ อากา บัญญัติ แดกพ่าย และได้ร่วมรบอยู่ในค่าย จนกระทั่งเสียชีวิตในสนามรบ

รูปภาพที่ ค.13 นายดอก

9. นายดอก อยู่เมืองวิเศษชัยชาญ เมื่อกองทัพพม่ายกมาล้อมกรุงศรีอยุธยา แม่ทัพพม่าสั่งให้กองทัพออกตีหัวเมืองต่าง ๆ เมืองวิเศษชัยชาญจึงอยู่ในเป้าหมาย เมืองกองทัพพม่าเข้าตีเมืองวิเศษชัยชาญแตก นายดอกจึงชักชวนชาวบ้านไปอยู่บ้านตลับ คือบ้านตลับ ในปัจจุบัน กองทัพพม่าเที่ยวออกลาดตระเวนเป็นบริเวณกว้าง ทำให้ชาวบ้านเดือนร้อน เพราะถูกทหารพม่าข่มเหงจึงชักชวนมาอยู่วัดโพธิ์เก้าต้น ค่ายบางระจัน นายดอกเป็นผู้นำชาวบ้าน ท่านได้ร่วมรบกับชาวบ้านบางระจัน กองทัพพม่านุกเข้าได้แล้ว ทำให้ท่านเสียชีวิตในสนามรบ

รูปภาพที่ ค.14 นายจันหนวดเขี้ยว

10. นายจันหนวดเขี้ยว ท่านเป็นคนบางระจัน เดิมเป็นคนชื่อจัน ชอบไว้หนวดและแต่งหนวดไว้เหมือนคนเขี้ยว ชาวบ้านทั่วไปจึงเรียนท่านว่า นายจันหนวดเขี้ยว ท่านเป็นผู้กล้าหาญมีฝีมือในการต่อสู้ เป็นเหมือนครูฝึกประจำหมู่บ้านให้เด็กหนุ่มสาว เมื่อทหารพม่ามาข่มเหงชาวบ้าน ท่านจึงออกช่วยชาวจึงเกิดการต่อสู้ เด็กหนุ่มที่ท่านฝึกให้รวมพลังกันรบทหารพม่าได้รับชัยชนะ ท่านจึงให้พวกชาวบ้านไปรวมตัวกันอยู่ที่วัดโพธิ์เก้าต้น ครั้งหนึ่งกองทัพพม่ายกกำลังมามาก ท่านให้กองสอดแนมในค่ายออกไปดูกำลังพลพม่าที่ยกมา เมื่อท่านทราบว่กำลังพลไล่เลี่ยกัน จึงคุมกำลัง 100 คน แบ่งออกเป็น 2 พวก เข้าตีกองทัพพม่า อากาศ บัญญู แม่ทัพพม่าจนเสียชีวิตในที่รบ ครั้งสุดท้ายพม่าเปลี่ยนวิธีการรบ คือสร้างค่ายเป็นสามค่ายมาเรื่อย ๆ และยิงปืนใหญ่ออกมา ไม่ต้องออกมารบ จึงสร้างความกดดันให้ชาวบ้านบางระจันเป็นอย่างมาก นายจันหนวดเขี้ยวพร้อมกับชาวบ้านเข้าตีค่ายพม่า ในค่ายพม่ามีตุ๊กที่เป็นแม่ทัพ ท่านถูกทหารพม่าฆ่าตายในสนามรบ

รูปภาพที่ ค.15 นายทองเหม็น

11. นายทองเหม็น ท่านเข้าร่วมในค่ายบางระจันและเป็นอีกท่านหนึ่งที่ร่วมวางแผนในการรบครั้งที่ 4 ท่านทำหน้าที่เป็นปีกขวา ร่วมกับนายโชติ นายดอก นายทองแก้ว คุ่มพล 200 คน ไปข้ามคลองบ้านขุนโลก ตีโอบหลังข้าศึก ผลทำให้พม่าแตกพ่าย และได้ฆ่าทัพพม่าคือ สุรินทร์จ่อช่อง ครั้งสุดท้ายพม่าทำการรบแต่ในค่ายโดยยิงปืนใหญ่ออกมา นายทองเหม็นสุดที่จะทนร่วมกับพวกชาวบ้านบางระจันจำนวนหนึ่ง นายทองเหม็นจึงได้ขี่กระบือเผือกตะลุยฝ่าค่ายพม่า จึงเสียที่ถูกพม่าจับฆ่าตาย

ใบงาน

วีรกรรมของชาวยุทธบางระจัน

แบบฝึกหัดที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาความสัมพันธ์ให้เหมาะสมและจับคู่ โดยนำตัวเลข 1 - 6 ใส่หน้าข้อความให้ถูกต้อง

.....1. ไร่ควายเป็นพาหนะ	1. บ้านศรีบัวทอง
.....2. ใช้อาวุธเป็นปืน	2. ชุนสวรรค์
.....3. ผู้ออกความคิดหล่อปืนใหญ่	3. นายทองเหม็น
.....4. นายทองแก้วเป็นคนบ้านไหน	4. นายพันเรือง
.....5. นายอินเป็นคนบ้านไหน	5. บ้านโพธิ์ทะเล
.....6. เป็นหัวหน้าหมู่บ้าน	6. นายจันทนาคเขียว
.....7. เป็นเหมือนครูฝึกประจำหมู่บ้านให้เด็กหนุ่มสาว	

แบบฝึกหัดที่ 2

คำชี้แจง โปรดเติมคำหรืออธิบายคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ลงในช่องว่างแต่ละข้อในแบบฝึกหัดนี้

1. นายจันทนาคเขียว

.....

.....

.....

.....

.....

2. นายแท่น

.....

.....

.....

.....

.....

3. นายทองแสงใหญ่

.....

.....

.....

.....

.....

4. บอกความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ค่ายบางระจัน

.....

.....

.....

.....

.....

5. สาเหตุสำคัญที่ทำให้กรุงศรีอยุธยาแตก

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา (วิชาประวัติศาสตร์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ส 4.2 ป.4/1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และ ยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ส 4.2 ป.4/1 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของ มนุษยชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถอธิบายถึงการสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกสาระสำคัญของการสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจันได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องราวของการสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจันได้
3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างของการรักถิ่นฐานของตนเองได้

สาระสำคัญ

การสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน เพื่อเป็นการระลึกถึงวีรกรรมอันกล้าหาญของชาวบ้านบางระจัน ที่ต่อสู้กับทหารพม่า ก่อนที่จะเสียกรุงศรีอยุธยา จึงทำให้ผู้คนในท้องถิ่นมีความรักชาติ รักถิ่นฐานที่ตนอยู่ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวกันมาจนถึงปัจจุบัน

สาระการเรียนรู้

ศึกษาประวัติการสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูทบทวนเนื้อหาที่เรียนไว้ให้นักเรียน
3. ครูใช้คำถามเกี่ยวกับการสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน จากการที่ไปทัศนศึกษามา
4. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่องอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. อินเทอร์เน็ต
4. ห้องสมุด
5. แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

การวัดผลและประเมินผล

1. การวัดผล
ชิ้นงาน
- ใบงาน/แบบฝึก
2. วิธีการวัดผล
- สังเกตพฤติกรรมการเรียน
- ตรวจใบงาน
- ตรวจแบบฝึกหัด

3. เครื่องมือวัด

- แบบสังเกตพฤติกรรม

- แบบทดสอบ

4. เกณฑ์การประเมินใบงาน

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน					รวม (20)
		5	4	3	2	1	
1	ภาษา						
2	เนื้อหา						
3	เวลา						
รวม							

ระดับคุณภาพ

คะแนน 16 – 20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11 – 15 หมายถึง ดี

คะแนน 6 – 10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 1 – 5 หมายถึง ปรับปรุง

บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

ครูผู้สอน

5. รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินผลของไปงาน

ประเด็นการ ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ภาษา	- มีการใช้ ภาษาที่ ถูกต้อง - ประโยค สอดคล้อง กับเนื้อหา - สะกดคำ ถูกต้อง - มีการเว้น วรรคโดย ไม่ฉีกคำ - มีการใช้ ภาษาอย่าง สร้างสรรค์	- ประโยค สอดคล้อง กับเนื้อหา - สะกดคำ ถูกต้อง - มีการเว้น วรรคโดย ไม่ฉีกคำ - มีการใช้ ภาษาอย่าง สร้างสรรค์	- สะกดคำ ถูกต้อง - มีการเว้น วรรคโดย ไม่ฉีกคำ - มีการใช้ ภาษาอย่าง สร้างสรรค์	- มีการเว้น วรรคโดย ไม่ฉีกคำ - มีการใช้ ภาษาอย่าง สร้างสรรค์	- มีการใช้ ภาษาอย่าง สร้างสรรค์
2. เนื้อหา	- เนื้อหา ถูกต้อง - เนื้อหาตรง ตามหัวข้อ เรื่อง - เนื้อหา เป็นไปตาม กำหนด - รายละเอียด ครอบคลุม - เนื้อหา สอดคล้อง	- เนื้อหาตรง ตามหัวข้อ เรื่อง - เนื้อหา เป็นไปตาม กำหนด - รายละเอียด ครอบคลุม - เนื้อหา สอดคล้อง	- เนื้อหา เป็นไปตาม กำหนด - รายละเอียด ครอบคลุม - เนื้อหา สอดคล้อง	- รายละเอียด ครอบคลุม - เนื้อหา สอดคล้อง	- เนื้อหา สอดคล้อง

ประเด็นการ ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5	4	3	2	1
3. เวลา	ส่งชิ้นงาน ภายในเวลา ที่กำหนด	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด ครึ่งชั่วโมง	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด 1 ชั่วโมง	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด 1 ชั่วโมงครึ่ง	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด 2 ชั่วโมงขึ้นไป

ใบความรู้ การสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน

อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน อยู่ที่อำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี เป็นอนุสาวรีย์ขนาดใหญ่ ประดิษฐานรูปหล่อ วีรชนซึ่งเป็นชาวบ้านบางระจันที่ได้แสดงวีรกรรมอันกล้าหาญ ความเสียสละอันยิ่งใหญ่ของคนไทย ซึ่งเป็นชาวบ้านของคน กลุ่มหนึ่ง เสียสละชีวิตเป็นชาติพลีแสดงความรักชาติบ้านเมืองได้ รวมพลังขึ้นเองอย่างจริงจัง และขับพลันในยามบ้านเมืองมีศึก ตั้งค่ายต่อต้าน กองทัพพม่าข้าศึกต่อสู้ได้ชัยชนะ ถึง 7 ครั้งเพื่อถ่วง เวลาคอยกองทัพหลวงจากกรุงศรีอยุธยาได้ นานถึง 5 เดือน จึงได้แพ้แก่ข้าศึกเมื่อวันที่ จันทรเดือน 8 แรม 2 ค่ำ ปีกจอ วีรกรรมของท่านไว้ด้วยความภาคภูมิใจเป็นเยี่ยงอย่างที่ดีแก่คนไทย ผู้รักผืนแผ่นดินไทย จังหวัดสิงห์บุรีพร้อมด้วย ประชาชนชาวไทยพร้อมใจกัน สร้างอนุสาวรีย์ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชได้เสด็จประกอบพิธีเปิดเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2519

รูปภาพที่ ค.16 อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน

รายชื่อผู้เป็นหัวหน้าถึง 11 คน มีดังนี้

1. นายแท่น	ชาวบ้านศรีบัวทอง	แขวงเมืองสิงห์บุรี
2. นายอิน	ชาวบ้านศรีบัวทอง	แขวงเมืองสิงห์บุรี
3. นายเมือง	ชาวบ้านศรีบัวทอง	แขวงเมืองสิงห์บุรี
4. นางโชติ	ชาวบ้านศรีบัวทอง	แขวงเมืองสิงห์บุรี
5. นายดอกไม้	ชาวบ้านสี่ร้อย	แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ
6. นายทองแก้ว	ชาวบ้านสี่ร้อย	แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ
7. ขุนสรรค์สรรพกิจ(ทนง)		กรมการเมืองสรรคบุรี
8. นายพันเรือง		กำนันตำบลบางระจัน
9. นายทองแสงใหญ่		ผู้ช่วยกำนัน ตำบลบางระจัน
10. นายจันเขียว หรือจันหนวดเขียว		นายบ้านโพธิ์ทะเล
11. นายทองเหม็น		ผู้ใหญ่บ้านกลับ

สถานที่ตั้งอนุสาวรีย์

จังหวัดสิงห์บุรีได้จัดซื้อที่ดินฝั่งถนนตรงข้ามค่ายบางระจัน 100 ไร่ เมื่อ พ.ศ. 2508 เพื่อใช้เป็นที่ตั้งอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และจะจัดเป็นอุทยานสำหรับพักผ่อนด้วย ในการประชุมในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2509 ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอว่าจะขอใช้ที่ดิน 15 ไร่ เป็นที่ก่อสร้างสถานที่ทำการกิ่งอำเภอค่ายบางระจันตลอดจนบ้านพักข้าราชการ ฉะนั้น เพื่อให้แผนผังสอดคล้องกลมกลืนกับอนุสาวรีย์ คณะกรรมการจึงขอให้กรมศิลปากรเป็นผู้ออกแบบผังอนุสาวรีย์ ตลอดจนที่ตั้งอาคารสถานที่ราชการทั้งหมด ส่วนอนุสาวรีย์นั้นจะต้องสร้างให้ได้แนวกับวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ หลังเดิม หันหน้าอนุสาวรีย์มาทางค่ายบางระจัน

แผนผังบริเวณทั้งหมดนี้ นางจันทร์ลัดดา น้าทิพย์ สถาปนิกเอก กองสถาปัตยกรรม กรมศิลปากร เป็นผู้ออกแบบ

กรมศิลปากรได้เสนอหุ่นจำลองอนุสาวรีย์วีรชน หุ่นจำลองพระอาจารย์ธรรมโชติ ตลอดจนหุ่นจำลองผังบริเวณที่ตั้งอนุสาวรีย์ สถานที่ตั้งหน่วยราชการกิ่งอำเภอค่ายบางระจัน ต่อคณะกรรมการในการประชุมวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2509 คณะกรรมการลงมติเห็นชอบรูปจำลองอนุสาวรีย์และอนุมติให้ดำเนินการปั้นหล่อได้ ครั้นเมื่อพิจารณาแผนผังอนุสาวรีย์และอาคารสถานที่ราชการแล้วเห็นว่าอยู่ใกล้อนุสาวรีย์มากเกินไปจะทำให้อนุสาวรีย์ขาดความสง่างาม ควรย้ายสถานที่ราชการไปไว้

ในที่ดินแปลงอื่น ที่ดิน 100 ไร่นี้จะใช้สำหรับสร้างอนุสาวรีย์อย่างเดียว บริเวณที่เหลือจัดทำเป็นอุทยาน

การปั้นรูปหล่ออนุสาวรีย์

กองทัตศิลป์ กรมศิลปากร เริ่มดำเนินการปั้นรูปต่างๆ ด้วยดินเหนียว ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2509 เดือนมกราคม พ.ศ. 2510 รูปปั้นแล้วเสร็จเป็นส่วนใหญ่เหลือแต่รูปนายทองเหม็นจีกระบือ และแผ่นแสดงเหตุการณ์ 2 แผ่น กับจารึก 1 แผ่น เนื่องจากรูปปั้นบางรูปใกล้จะเสร็จถึงขั้นถอดพิมพ์จากดินเหนียวเป็นปูนปลาสเตอร์ได้แล้ว ฉะนั้นกรมศิลปากรจึงเชิญคณะกรรมการมาตรวจพิจารณา ในวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2510 คณะกรรมการอนุมติให้ดำเนินการขั้นต่อไปได้อีก ขณะดำเนินการปั้นรูปอนุสาวรีย์นั้น กองทัตศิลป์ได้ส่งนาย บุญส่ง นุชน้อมบุญ ช่างปั้นผู้หนึ่งไปติดต่อขอถ่ายภาพและ สเก็ทซ์แบบอาวุธ ตลอดจนปั้นสมัยอยุธยาจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบการปั้นด้วย

เมื่อถอดพิมพ์รูปปั้นอนุสาวรีย์เป็นปูนปลาสเตอร์แล้ว คณะกรรมการได้มาตรวจพิจารณาในวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2510 อนุมติให้หล่อเป็นรูปโลหะ ส่วนแผ่นภาพประกอบแทนฐานอนุสาวรีย์นั้น คณะกรรมการมีมติว่า การมีภาพประกอบ จะทำให้แทนฐานมีลักษณะขาดความแข็งแรงมั่นคง และในแผ่นภาพมีเรื่องราวซ้ำกับท่าทางของภาพปั้นอนุสาวรีย์ ทั้งจะทำให้กลุ่มอนุสาวรีย์วิรชนทั้ง 11 ขาดความเด่นลงได้ ฉะนั้นจึงขอให้ตัดออก

กรมศิลปากร ได้ดำเนินการปั้นหล่ออนุสาวรีย์เป็นรูปโลหะเสร็จเรียบร้อยพร้อมที่จะนำไปติดตั้งได้ในพ.ศ. 2512 โดยช่างปั้นที่ร่วมงานมี นายสนั่น ศิลากรณ์ นายสุกิจ ลายเดช นายอนิก สมบูรณ์ นายประเทือง ธรรมรักษ์ นายพนม สุวรรณนารถ นายขวัญเมือง ยงประยูร นายบุญส่ง นุชน้อมบุญ นายสาโรช จารักษ์ นายแหลมเทียน คณะฤดี นายสุนทร ศรีสุนทร ได้ปั้นรูปวิรชน ดังนี้

พระอาจารย์ธรรมโชติ	นายสนั่น ศิลากรณ์ ผู้ปั้น
นายทองแสงใหญ่	นายประเทือง ธรรมรักษ์ ผู้ปั้น
นายอิน	นายสุกิจ ลายเดช ผู้ปั้น/ นายสุนทร ศรีสุนทร ผู้ช่วย
นายทองแก้ว	นายสนั่น ศิลากรณ์ ผู้ปั้น
นายเมือง	นายขวัญเมือง ยงประยูร ผู้ปั้น
พันเรื่อง	นายอนิก สมบูรณ์ ผู้ปั้น
นายดอก	นายพนม สุวรรณนารถ ผู้ปั้น
นายจัน	นายสนั่น ศิลากรณ์ ผู้ปั้น / นายสาโรช จารักษ์ ผู้ช่วย

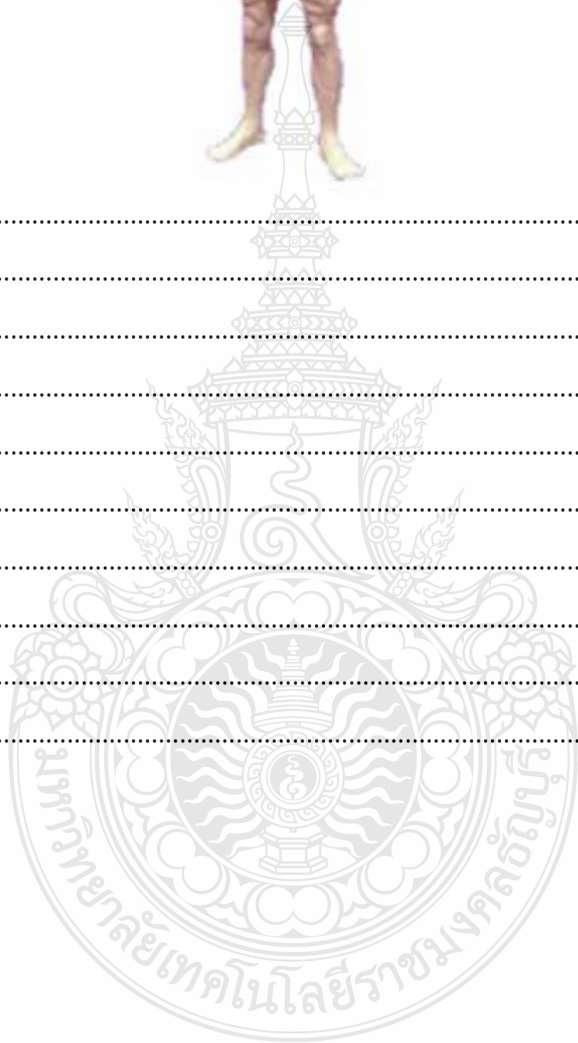
ขุนสรรค์	นายบุญส่ง นุชน้อมบุญ ผู้ปั้น
นายโชติ	นายแหลมเทียน คชะภูติ ผู้ปั้น
นายทองเหม็น	นายสุกิจ ลายเดช ผู้ปั้น
นายแท่น	นายสุกิจ ลายเดช ผู้ปั้น
กระบือ	นายสนั่น ศิลากรณ์ ผู้ปั้น

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คู่มือครู

แผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดชุมชนเป็นฐาน

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาวิทยานิพนธ์
สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ทำไมต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติ และสังคมโลก

เรียนรู้อะไรในสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมโดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ ดังนี้

- **ศาสนา ศิลปกรรมและจริยธรรม** แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาการตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

- **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต** ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

- **เศรษฐกิจพอเพียง** การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

- **ประวัติศาสตร์** เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

- **ภูมิศาสตร์** ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพสังคมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครอง และสภาพเศรษฐกิจโดยเน้นความเป็นประเทศไทย

- มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

- ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง มากยิ่งขึ้น

- สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจในภูมิภาค ชีวโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป. 4	1. อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย โดยสังเขป
	2. ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติ	<ul style="list-style-type: none"> หลักฐานการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยโดยสังเขป หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทยโดยสังเขป

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 14102 ชื่อวิชา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 2

เวลา 8 ชั่วโมง

ศึกษาความหมาย วิธีการนับ และการใช้ช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ
เกณฑ์การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ ที่แบ่งเป็นสมัยก่อนประวัติศาสตร์
และสมัยประวัติศาสตร์ รวมทั้งช่วงสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย สมัยก่อนสุโขทัย สมัยสุโขทัย
สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ ตัวอย่างการใช้ช่วงเวลาในเอกสารต่างๆ โดยใช้ทักษะ
การอ่าน การสำรวจ การวิเคราะห์ การคำนวณ เพื่อให้ใช้ช่วงเวลาในการบอกเล่าเรื่องราวที่มีความ
เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาและยุคสมัยได้ถูกต้อง และใจเหตุผลการณ์ที่เกิดขึ้นตามเวลาที่ปรากฏใน
เอกสารทางประวัติศาสตร์

ศึกษา ลักษณะสำคัญและเกณฑ์การจำแนกแยกแยะประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์
ที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น เป็นหลักฐานชั้นต้นกับหลักฐานชั้นรองอย่างง่าย รวมทั้ง
รู้จักตัวอย่างของหลักฐานที่พบในท้องถิ่นที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่นของตน โดยใช้
ทักษะการสำรวจ การวิเคราะห์ การตรวจสอบข้อมูล การจำแนก การตีความ เพื่อฝึกทักษะการสืบค้น
ข้อมูลด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้หลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา การตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษยชาติ
ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย โดยสังเขป รู้จักอาณาจักรโบราณใน
ดินแดนไทย ศึกษาตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาของมนุษยชาติ
ในดินแดนไทยโดยใช้ทักษะการสำรวจ การวิเคราะห์ การตีความ การสรุปความ เพื่อให้เข้าใจพัฒนา
การของมนุษยชาติที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยใช้หลักฐานทาง
ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น

ศึกษาพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป ในเรื่องเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักร
พัฒนาการทางการเมืองการปกครองและ เศรษฐกิจ ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย
เช่น พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาลิไทย) และภูมิ

ปัญญาไทยในสมัยสุโขทัยที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์ซึ่งเป็นผลให้อุทยานประวัติศาสตร์
ในสุโขทัยและศรีสัชนาลัยได้รับการยกย่องเป็นมรดกโลก โดยใช้ทักษะการอ่าน การสำรวจ การ
สืบค้น การวิเคราะห์ การตีความ เพื่อเข้าใจความเป็นมาของชาติไทยในสมัยสุโขทัย รวมทั้งวัฒนธรรม
ไทย ภูมิปัญญาไทยและบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย เกิดความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย
ตระหนักถึงความพากเพียรพยายามของบรรพบุรุษไทยที่ได้ปกป้อง และสร้างสรรค์ความเจริญให้
บ้านเมือง ตกทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบต่อถึงปัจจุบัน

ตัวชี้วัด

ศ 4.2 ป.4/1, ป.4/2

รวมทั้งหมด 2 ตัวชี้วัด

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

ความสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในหัวข้อค่ายบางระจัน ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเป็นส่วนหนึ่งของสาระที่ 4 เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยมีสาระสำคัญโดยรวมคือ ศึกษาประวัติศาสตร์ของวีรกรรมของชาวยุทธบางระจัน อนุสาวรีย์ คำจารึก และวัดโพธิ์เก้าต้น ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเพิ่มความรู้ และความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน
2. เพื่อให้รู้จักความสามัคคี ความรักชาติ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านบางระจัน

เนื้อหาหลักสูตร

ศึกษาเรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ในหัวข้อค่ายบางระจัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี โดยฟังบรรยายจากวิทยากรที่ไปทัศนศึกษามา คู่กับกิจกรรมที่สร้างขึ้น และใบงาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ ค.1 โครงสร้างของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหาการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	ระยะเวลา
วีรกรรมของชาวยุทธบางระจัน	ความเป็นมาของวีรกรรมของชาวยุทธบางระจัน และรู้ประวัติของผู้นำทั้ง 11 คน	มีเข้าใจประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและวีรกรรมของชาวยุทธบางระจัน	2
อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน	ศึกษาประวัติการสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน	สามารถอธิบายถึงการสร้างอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน	1

ตารางที่ ค.1 โครงสร้างของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหาการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	ระยะเวลา
อนุสาวรีย์พระอาจารย์ ธรรมโชติและวิหาร จตุรมุข	ศึกษาประวัติการสร้าง อนุสาวรีย์พระอาจารย์ธรรม โชติและวิหารจตุรมุข	สามารถอธิบายถึง อนุสาวรีย์พระอาจารย์ ธรรมโชติและวิหาร จตุรมุข	2
คำจารึกอนุสาวรีย์วีร ชนค่ายบางระจัน และ คำจารึกวิหารพระ อาจารย์ธรรมโชติ	ศึกษาการสร้างคำจารึก อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และจารึกวิหารพระอาจารย์ ธรรมโชติ	สามารถอธิบายถึงคำจารึก อนุสาวรีย์วีรชนค่าย บางระจันและจารึกวิหาร พระอาจารย์ธรรมโชติได้	2
วัดโพธิ์เก้าต้น	ศึกษาประวัติความเป็นมาของ วัดโพธิ์เก้าต้น	สามารถเล่าถึงประวัติ วัดโพธิ์เก้าต้น	1
รวม			8

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูทบทวนบทเรียนโดยให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับวีรกรรมของชาวค่ายบางระจัน
3. ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่ค่ายบางระจัน
4. ครูให้นักเรียนทำใบงานในเรื่องของค่ายบางระจัน
5. จากนั้นครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนคิดว่า
  - ถ้านักเรียนเลือกตั้งถิ่นฐานจะเลือกตั้งถิ่นฐาน ในพื้นที่ที่มีลักษณะอย่างไร
  - การเลือกตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ดังกล่าวมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร
6. ครูให้นักเรียนเขียนรายงานเรื่องค่ายบางระจัน
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องวีรกรรมของชาวค่ายบางระจัน

วิธีการจัดการเรียนรู้

1. การเรียนการสอน
2. ทำใบงาน
3. ไปสถานที่จริง

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. อินเทอร์เน็ต
4. ห้องสมุด
5. แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

การวัด และประเมินผล

1. การวัดผลก่อนการใช้หลักสูตร โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ หัวข้อค่ายบางระจัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี
2. การวัดผลหลังการใช้หลักสูตร โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ หัวข้อค่ายบางระจัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี

ภาคผนวก ง

การหาคูณภาพของเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยพบว่าคุณภาพของแบบทดสอบประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หัวข้อ ค่ายบางระจัน มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 สามารถใช้ได้ และแบบทดสอบประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หัวข้อค่ายบางระจัน ที่มีค่า IOC เท่ากับหรือน้อยกว่า 0.4 ตัดออกไป โดยนำแบบทดสอบประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หัวข้อค่ายบางระจัน ที่มีค่า IOC ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไปหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกต่อไป ดังตารางที่ ง.1

ตารางที่ ง.1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน วัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	1	2	3	4	5	
1	1	1	-1	1	1	0.6
2	1	1	1	1	-1	0.6
3	1	1	1	1	-1	0.6
4	1	1	1	1	1	1.0
5	1	1	1	1	0	0.8
6	0	1	1	1	1	0.8
7	1	1	1	1	1	1.0
8	1	1	1	1	-1	0.6
9	1	1	1	1	1	1.0
10	1	1	1	1	1	1.0
11	-1	1	1	1	1	0.6
12	-1	1	1	1	1	0.6
13	-1	1	1	1	1	0.6
14	1	1	1	1	1	1.0
15	1	1	1	0	1	0.8
16	0	1	1	1	1	0.8
17	1	1	1	0	1	0.8
18	1	1	1	1	1	1.0

ตารางที่ ง.1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน วัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี หัวข้อค่ายบางระจัน (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	1	2	3	4	5	
19	1	1	1	1	1	1.0
20	1	1	1	1	1	1.0
21	1	1	1	1	1	1.0
22	0	1	1	1	1	0.8
23	1	1	1	0	1	0.8
24	0	1	1	1	1	0.8
25	1	1	1	1	1	1.0
26	0	1	1	1	1	0.8
27	0	1	1	1	1	0.8
28	1	1	1	1	1	1.0
29	-1	1	1	1	1	0.6
30	-1	1	1	1	1	0.6
31	1	1	1	1	1	1.0
32	1	1	1	1	1	1.0
33	1	1	1	1	1	1.0
34	1	1	1	1	1	1.0

ผู้วิจัยพบว่า ค่าความยากง่าย ของแบบทดสอบประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หัวข้อค่ายบางระจัน จำนวน 20 ข้อ เมื่อตัดแบบทดสอบประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หัวข้อค่ายบางระจันออก โดยข้อที่มีคุณภาพ มีค่าอยู่ระหว่าง .20 - .80 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หัวข้อค่ายบางระจัน จำนวน 20 ข้อ เมื่อตัดแบบทดสอบประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หัวข้อค่ายบางระจันออก โดยข้อที่มีคุณภาพ มีค่าอยู่ระหว่าง .20 – 1.00 ดังตารางที่ ง.2

ตารางที่ ง.2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความยาก – ง่าย และค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคำถามแต่ละข้อ กับแบบทดสอบประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หัวข้อค่ายบางระจันทั้งฉบับ

ข้อที่	ค่าความยาก-ง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.73	0.37
2	0.20	0.37
3	0.43	0.21
4	0.70	0.21
5	0.22	0.21
6	0.68	0.26
7	0.21	0.26
8	0.35	0.37
9	0.38	0.21
10	0.43	0.32
11	0.43	0.42
12	0.54	0.32
13	0.22	0.32
14	0.32	0.21
15	0.22	0.32
16	0.41	0.58
17	0.80	0.26
18	0.80	0.32
19	0.78	0.26
20	0.76	0.32

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นายชนภัทร์ อินทวาริ
วัน เดือน ปีเกิด	18 สิงหาคม 2533
ที่อยู่	57 หมู่ 2 ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 16110
การศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนา หลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2557 ถึงปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ไอที บริษัท เอสวีไอ จำกัด (มหาชน)
โทรศัพท์หมายเลข	095-829-3777
อีเมลล์	art.chanapat@gmail.com

